

ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟ ΘΕΣΣΑΛΙΑΣ

ΤΜΗΜΑ ΕΠΙΣΤΗΜΗΣ ΦΥΣΙΚΗΣ ΑΓΩΓΗΣ ΚΑΙ ΑΘΛΗΤΙΣΜΟΥ

ΕΜΠΛΟΚΗ ΓΟΝΕΩΝ ΚΑΙ ΨΥΧΟΛΟΓΙΑ ΝΕΑΡΩΝ ΑΘΛΗΤΩΝ
ΣΤΙΒΟΥ

Φανή Καραγιάννη

Μεταπτυχιακή Διατριβή που υποβάλλεται στο καθηγητικό σώμα για τη μερική εκπλήρωση των υποχρεώσεων απόκτησης του μεταπτυχιακού τίτλου του Προγράμματος Μεταπτυχιακών Σπουδών «Άσκηση και Υγεία» του Τμήματος Επιστήμης Φυσικής Αγωγής και Αθλητισμού του Πανεπιστημίου Θεσσαλίας.

Εγκεκριμένο από το καθηγητικό σώμα

1^{ος} Επιβλέπων καθηγητής: Στυλιανή «Ανή» Χρόνη, Επίκουρη Καθηγήτρια

2^{ος} Επιβλέπων καθηγητής: Αντώνης Χατζηγεωργιάδης, Επίκουρος Καθηγητής

3^{ος} Επιβλέπων καθηγητής: Αθανάσιος Παπαϊωάννου, Καθηγητής

Τρίκαλα, 2013

Copyright 2013

Φανή Καραγιάννη

Ευχαριστίες

Αισθάνομαι την ανάγκη να εκφράσω τις θερμές μου ευχαριστίες σε όσους συνέβαλαν στην εκπόνηση αυτής της διατριβής, ξεκινώντας από την επιβλέπουσα καθηγήτρια κ. Στυλιανή «Ανή» Χρόνη, επίκουρη καθηγήτρια του Τ.Ε.Φ.Α.Α. Θεσσαλίας. Η καθοδήγηση και η βοήθειά της υπήρξε πολύτιμη και σημαντική. Θα ήθελα επίσης να ευχαριστήσω τους προπονητές και γονείς των αθλητών για την άψογη συνεργασία και τη διευκόλυνση που μου παρείχαν στη διεξαγωγή της έρευνας. Ένα μεγάλο ευχαριστώ σε όλους τους αθλητές όλων των σωματείων που αφιέρωσαν τον πολύτιμο χρόνο τους και με βοήθησαν στη συλλογή των πληροφοριών με τη συμπλήρωση του ερωτηματολογίου. Τέλος, να ευχαριστήσω το σύζυγό μου για τη συμπαράσταση και υποστήριξή του σε όλη τη διάρκεια του μεταπτυχιακού.

«Αφιερωμένη στο παιδί μου»

Περίληψη

Σκοπός της παρούσας εργασίας ήταν να εξεταστούν οι πιθανές διαφορές μεταξύ αθλητών και αθλητριών του στίβου ως προς την αντιλαμβανόμενη και επιθυμητή συμπεριφορά των γονέων τους, την ευχαρίστηση, την αντιλαμβανόμενη ικανότητα, τα επίπεδα αυτονομίας και την ανάγκη για δημιουργία κοινωνικών συσχετίσεων, καθώς και πιθανές διαφορές στα επίπεδα της ανησυχίας ως προς το φύλο των συμμετεχόντων. Επιπρόσθετα, διερευνήθηκαν οι σχέσεις μεταξύ της ευχαρίστησης, αντιλαμβανόμενης ικανότητας, αυτονομίας, κοινωνικών συσχετίσεων και ανησυχίας με την αντιλαμβανόμενη και επιθυμητή γονεϊκή συμπεριφορά. Στην έρευνα συμμετείχαν 199 αθλητές και αθλήτριες κλασικού αθλητισμού ηλικίας 12 - 19 ετών ($M.O. = 15,5$, $TA=1,65$). Για τη πραγματοποίηση των σκοπών της έρευνας χρησιμοποιήθηκαν τα ερωτηματολόγια: (1) Parental Involvement in Sport Questionnaire (Lee & MacLean, 1997), (2) Ερωτηματολόγιο Εσωτερικής Παρακίνησης (IMI), (Mc Auley, Duncan, & Tammen, 1989), (3) Υποκλίμακα Ανησυχίας (Sport Anxiety Scale) των Smith, Cumming και Smoll (2006), (4) Υποκλίμακα Αυτονομίας (Standage, Duda, & Ntoumanis, 2005), και (5) Υποκλίμακα Κοινωνικών Συσχετίσεων (Richer & Vallerand 1998). Οι πολυμεταβλητές αναλύσεις διακύμανσης έδειξαν πως δεν υπήρχαν διαφορές μεταξύ των αθλητών και αθλητριών ως προς την «αντιλαμβανόμενη γονεϊκή εμπλοκή». Σημαντικές διαφορές παρατηρήθηκαν στην «επιθυμητή γονεϊκή εμπλοκή» ανάμεσα σε αθλητές και αθλήτριες και συγκεκριμένα στη μεταβλητή «επιθυμητή επιβράβευση» ($p < .05$). Επίσης υπολογίστηκαν διαφορές ως προς το φύλο στην «ευχαρίστηση» ($p < .05$) και στα επίπεδα «ανησυχίας» των συμμετεχόντων ($p < .05$) ενώ στις μεταβλητές της «αντιλαμβανόμενης ικανότητας», της «αυτονομίας» και των «κοινωνικών συσχετίσεων» δεν παρατηρήθηκε καμία διαφορά ως προς το φύλο. Τέλος, βρέθηκαν

θετικές και στατιστικά σημαντικές σχέσεις μεταξύ των μεταβλητών: (α) «επιθυμητή ενεργή εμπλοκή» με «αντιλαμβανόμενη ενεργή εμπλοκή», «επιθυμητή και αντιλαμβανόμενη επιβράβευση κατανόηση», «επιθυμητή και αντιλαμβανόμενη καθοδήγηση» και «αντιλαμβανόμενη ικανότητα», (β) «επιθυμητή επιβράβευση» με «αντιλαμβανόμενη επιβράβευση», «αντιλαμβανόμενη και επιθυμητή ενεργή εμπλοκή», «ευχαρίστηση» και «αντιλαμβανόμενη ικανότητα» (γ) «αυτονομία» με «ευχαρίστηση», «αντιλαμβανόμενη ικανότητα» και «κοινωνική συσχέτιση», (δ) «αντιλαμβανόμενη ικανότητα» με «αντιλαμβανόμενη και επιθυμητή ενεργή εμπλοκή», «επιθυμητή επιβράβευση κατανόηση», «ευχαρίστηση», «αυτονομία» και «κοινωνική συσχέτιση» και (ε) «ευχαρίστηση» με «αντιλαμβανόμενη και επιθυμητή επιβράβευση κατανόηση», «αντιλαμβανόμενη ικανότητα», «αυτονομία» και «κοινωνική συσχέτιση». Τα ευρήματα της παρούσας έρευνας μπορούν να χρησιμοποιηθούν από γονείς αφενός για να κατανοήσουν τις ψυχολογικές ανάγκες των παιδιών - αθλητών και αφετέρου να τις ενισχύσουν, καθώς η ανοιχτή και διαρκής επικοινωνία μεταξύ τους λειτουργεί καταλυτικά στην υγιή ανάπτυξη των αθλητών και στην απόλαυση της αθλητικής δραστηριότητας τους.

Λέξεις κλειδιά: Γονεϊκή Εμπλοκή, οργανωμένος αθλητισμός, ανησυχία, ευχαρίστηση.

Abstract

The aim of this study was to examine possible differences between male and female athletes of track and field in perceived and desired behavior of their parents, enjoyment, perceived competence, levels of autonomy, relatedness and possible differences in anxiety levels about gender of the participants. Additionally, the relationships were investigated between enjoyment, perceived competence, autonomy, relatedness and anxiety with the perceived and desired parental behavior. The survey involved 199 athletes aged 12 to 19 years ($M = 15,5$, $SD = 1,65$). At the research the following questionnaires were used : (1) Parental Involvement in Sport Questionnaire (Lee & MacLean, 1997), (2) Internal Motivation Questionnaire (IMI) (Mc Auley, Duncan, & Tammen, 1989), (3) Concern subscale of the Sport Anxiety Scale (Smith, Cumming, & Smoll, 2006), (4) Autonomy Subscale (Standage, Duda, & Ntoumanis, 2005), and (5) Subscale of relatedness (Richer & Vallerand 1998). The multivariate analysis of variance showed that there were no differences between male and female athletes in the "perceived parental involvement". Significant differences were observed in the "desired parental involvement" among athletes and specifically the variable "desired praise - understanding" ($p < .05$). Furthermore the differences were calculated about gender in the "enjoyment" ($p < .05$) and levels of "anxiety" ($p < .05$) while in the variables of "perceived competence", "autonomy" and "relatedness" there was no difference in gender. Finally, positive and statistically significant relationships were found between the variables: (a) "desired active involvement" with "perceived active involvement", "desired and perceived praise-understanding", "desired and perceived directive" and "perceived competence" (b) "desired praise-understanding" with "perceived praise-understanding", "perceived and desired active involvement", "enjoyment" and "perceived competence" (c) "autonomy" with

"enjoyment", "perceived competence" and "relatedness" (d) "perceived competence" with "perceived and desired active involvement", "desired praise-understanding", "enjoyment", "autonomy" and "relatedness" and (e) "enjoyment "with "perceived and desired praise-understanding", "perceived competence", "autonomy"and "relatedness".

The findings of this research can be used by parents to understand the psychological needs of children athletes and to enhance them as open and constant communication between the catalytic effect in the healthy development of athletes and enjoyment of physical activity.

Key words: Parental involvement, organized sports, anxiety, enjoyment.

Περιεχόμενα

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 1	1
Εισαγωγή	1
Σκοπός της Έρευνας	2
Σημαντικότητα της Έρευνας	3
Ερευνητικές Υποθέσεις	4
ΚΕΦΑΛΑΙΟ 2	5
Ανασκόπηση Βιβλιογραφίας	5
Οφέλη από την Αθλητική Συμμετοχή των Παιδιών και Γονείς	5
Εμπλοκή Γονέων στην Αθλητική Δραστηριότητα	6
Εμπλοκή Γονέων στην Αθλητική Δραστηριότητα από την Οπτική των Αθλητών	7
Ευχαρίστηση, Ικανοποίηση, Αυτονομία και Κοινωνική Συσχέτιση	9
Άγχος Αθλητών και Γονεϊκή Πίεση	12
ΚΕΦΑΛΑΙΟ 3	15
Μεθοδολογία	15
Συμμετέχοντες	15
Ερευνητική Διαδικασία	16
Όργανα Αξιολόγησης	17
Στατιστική Ανάλυση	21
ΚΕΦΑΛΑΙΟ 4	22
Αποτελέσματα	22
Επιδράσεις Φύλου στην Αντιλαμβανόμενη	22
και Επιθυμητή Συμπεριφορά Γονέων	22
Επιδράσεις Φύλου στην Ευχαρίστηση, Αντιλαμβανόμενη Ικανότητα,	24
Αυτονομία και Κοινωνική Συσχέτιση	24
Διαφορές Αθλητών και Αθλητριών στην Ανησυχία	25
Σχέσεις Μεταξύ Μεταβλητών της Έρευνας	25
ΚΕΦΑΛΑΙΟ 5	29
Συζήτηση	29
ΚΕΦΑΛΑΙΟ 6	35
Συμπεράσματα	35
Προτάσεις για Γονείς και Προπονητές	35
Περιορισμοί της Έρευνας	37
Μελλοντικές Έρευνες	37

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 7	38
Βιβλιογραφία	38
ΠΑΡΑΡΤΗΜΑΤΑ	48
Παράρτημα Α	49
Παράρτημα Β	51
ΕΡΩΤΗΜΑΤΟΛΟΓΙΑ	51
Ερωτηματολόγιο Α	53
Ερωτηματολόγιο Β	54
Ερωτηματολόγιο Γ	55
Ερωτηματολόγιο Δ	56
Ερωτηματολόγιο Ε	57

Κατάλογος Πινάκων

Πίνακας 1. Διακυμάνσεις αθλητών και αθλητριών στις συμπεριφορές γονέων.....	23
Πίνακας 2. Διακυμάνσεις αθλητών και αθλητριών στην ευχαρίστηση, αντιλαμβανόμενη ικανότητα, αυτονομία και ανάγκη για δημιουργία κοινωνικών συσχετίσεων.....	24
Πίνακας 3. Διαφορές αθλητών και αθλητριών στα επίπεδα ανησυχίας.....	25
Πίνακας 4. Συσχετίσεις μεταβλητών της έρευνας.....	28

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 1

Εισαγωγή

Η αθλητική ψυχολογία έχει αναγνωρίσει το σημαντικό ρόλο των γονέων και προπονητών στη ζωή ενός παιδιού-αθλητή με πολλούς ερευνητές να εστιάζουν το ενδιαφέρον τους στις σχέσεις που δημιουργούνται ανάμεσα στο γονέα-παιδί, παιδί - προπονητή, γονέα-προπονητή-παιδί. Συγκεκριμένα οι Hoyle και Leff (1997), διαπίστωσαν πως η υποστηρικτική στάση του γονέα προς το νεαρό αθλητή και αθλήτρια αποτελεί πολύτιμο στοιχείο ενίσχυσης της αθλητικής πορείας και κατά τον Van Yperen (1998) μπορεί να συμβάλλει στο να αποκομίσουν τα παιδιά αθλητές τα μέγιστα δυνατά οφέλη. Η υποστήριξη και η παρακίνηση των γονέων αυξάνει τη ευχαρίστηση και αθλητική ενασχόληση των παιδιών, ενώ αντίθετα η αδιαφορία των γονέων δημιουργεί αρνητική σχέση της ευχαρίστησής τους με τα κίνητρα (Hoyle & Leff, 1997). Η υποστηρικτική στάση λοιπόν των γονέων αποτελεί σημαντικό παράγοντα συμμετοχής και επιτυχίας των παιδιών στα σπορ (Wyllman, DeKnop, Ewing, & Cumming, 2000). Επιπρόσθετα όμως οι γονείς φαίνεται να θεωρούν πως η συμμετοχή των παιδιών τους στα ατομικά και ομαδικά αθλήματα αποτελεί ιδιαίτερα σημαντικό στοιχείο και συμβάλλει στην κοινωνικοποίησή αυτών (Coakley, 2006).

Σύμφωνα με τους Stein, Raedeke και Glenn (1999), η στάση των γονέων μπορεί από τη μια να δημιουργήσει ένα ευχάριστο και υποστηρικτικό κλίμα αλλά και να αποτελέσει πηγή άγχους και στρες δημιουργώντας έτσι πίεση στα παιδιά τους. Το επίπεδο εμπλοκής του γονέα φαίνεται να διαδραματίζει καθοριστικό ρόλο στη σχέση αθλητή-γονέα αλλά και αθλητή-προπονητή καθώς οι γονείς που αδιαφορούν και δε συμμετέχουν στην αθλητική δραστηριότητα του παιδιού επηρεάζουν αρνητικά την σχέση μεταξύ του αθλητή/τριας με τους προπονητές/τριες (Hellested, 1987).

Σύμφωνα με έρευνα των Fredricks και Eccles 2004 οι πεποιθήσεις των γονέων επηρεάζουν άμεσα τις αξίες, τους στόχους, την απόδοση και γενικά τις συμπεριφορές των παιδιών τους και επιπλέον η συμμετοχή σε αθλητικές δραστηριότητες έχει σχέση με τη μειωμένη εμφάνιση αντικοινωνικών συμπεριφορών στην περίοδο της εφηβείας (Vazsonyi, Pickering, Belliston, Hessing & Junger 2002). Η φυσική αγωγή και ο αθλητισμός σύμφωνα με τους Shields και Bredemeier (1995) δημιουργεί συνθήκες που συμβάλλουν στην ανάπτυξη της ηθικής και δίνει την ευκαιρία σε μαθητές και αθλητές αντίστοιχα, να αναπτύξουν προσωπικές και κοινωνικές αξίες. Για παράδειγμα το να σέβεσαι και να αναγνωρίζεις την ανωτερότητα του αντιπάλου σου, να παίζεις με τίμιο τρόπο, να αποδέχεσαι τη νίκη ή την ήττα, είναι αξίες που συναντώνται τόσο στα αθλήματα όσο και στην κοινωνική ζωή (Shields & Bredemeier, 1995).

Σκοπός της Έρευνας

Η παρούσα έρευνα αποσκοπεί να εξετάσει τις διαφορές ως προς το φύλο που παρουσιάζουν νεαροί αθλητές και αθλήτριες κλασικού αθλητισμού: (α) στην αντιλαμβανόμενη και επιθυμητή συμπεριφορά των γονέων τους στην αθλητική τους ζωή, (β) στην ευχαρίστηση, την αντιλαμβανόμενη ικανότητα, τα επίπεδα αυτονομίας και την ανάγκη για δημιουργία κοινωνικών συσχετίσεων, (γ) στα επίπεδα της ανησυχίας τους και (δ) να διερευνήσει τη σχέση της ευχαρίστησης, αντιλαμβανόμενης ικανότητας, αυτονομίας, κοινωνικών συσχετίσεων και ανησυχίας με την αντιλαμβανόμενη και επιθυμητή γονεϊκή συμπεριφορά.

Η έρευνα ειδικότερα εστίασε το ενδιαφέρον στο πως οι αθλητές - αθλήτριες αντιλαμβάνονται και κατανοούν το ρόλο που διαδραματίζουν οι γονείς στην αθλητική τους προετοιμασία στο άθλημα του κλασικού αθλητισμού ως προς το φύλο και πως

αυτοί επηρεάζουν το βαθμό ικανοποίησης του παιδιού σε συνάρτηση με ψυχολογικούς παραμέτρους της εσωτερικής παρακίνησης.

Σημαντικότητα της Έρευνας

Λιγοστές έρευνες έχουν διεξαχθεί στον ελλαδικό χώρο από την οπτική των νεαρών αθλητών αναφορικά στην εμπλοκή γονέων στην αθλητική ζωή των παιδιών, τόσο γενικότερα όσο και ειδικότερα στο άθλημα του κλασσικού αθλητισμού. Επιπρόσθετα, η διερεύνηση της σχέσης μεταξύ γονεϊκής εμπλοκής και ψυχολογικών παραμέτρων της εσωτερικής παρακίνησης των αθλητών θα δώσει νέα χρήσιμα στοιχεία. Σήμερα διαφαίνεται καθαρά στην υπάρχουσα διεθνή βιβλιογραφία ότι οι σχέσεις γονέων-αθλητών έχουν καθοριστική σημασία στην αθλητική εξέλιξη του παιδιού, συνεπώς η καταγραφή των στάσεων και συμπεριφορών των γονέων από την οπτική των αθλητών μπορεί να βοηθήσει στην αποτελεσματικότερη κατανόηση και μελλοντική βελτίωση της επικοινωνίας γονέων-αθλητών και βέβαια στη δημιουργία ενός αποτελεσματικότερου κλίματος συνεργασίας και παρακίνησης με σημαντικά οφέλη στη σωματική, ψυχική και κοινωνική υγεία του αθλητή. Η αξιολόγηση της γονεϊκής συμπεριφοράς σε συνάρτηση με παραμέτρους της εσωτερικής παρακίνησης των νεαρών αθλητών/ριών μπορεί επίσης να δώσει στοιχεία ως προς τις ψυχολογικές ανάγκες των αθλητών/τριών.

Απώτερος σκοπός της παρούσας έρευνας είναι να συμβάλλει σε μια πιο θετική και εποικοδομητική συμμετοχή των γονέων στη διάρκεια της αθλητικής ζωής των παιδιών με όφελος τη μεγαλύτερη απόλαυση της δραστηριότητας, όχι μόνο από τα παιδιά αλλά και από τους γονείς. Όπως υποστηρίζετε από τους Frederick και Eccles (2004) η διερεύνηση της γονεϊκής εμπλοκής στα σπορ των νέων κρίνεται σημαντική γιατί οι γονείς με την παρουσία τους εκδηλώνουν ενδιαφέρον για τις

αθλητικές δραστηριότητες των παιδιών τους, ασκούν θετική ή αρνητική επίδραση και αποτελούν πολλές φορές πηγή ανατροφοδότησης στο άθλημά τους.

Ερευνητικές Υποθέσεις

1. Οι νεαροί αθλητές και αθλήτριες κλασσικού αθλητισμού θα παρουσιάσουν έμφυλες διαφορές μεταξύ τους ως προς το πως αντιλαμβάνονται και πως επιθυμούν την εμπλοκή των γονέων τους στην αθλητική τους δραστηριότητα.
2. Οι νεαροί αθλητές και αθλήτριες θα παρουσιάσουν έμφυλες διαφορές μεταξύ τους ως προς τις μεταβλητές της ευχαρίστησης, της αντιλαμβανόμενης ικανότητας, της αυτονομίας και της κοινωνικής συσχέτισης.
3. Οι αθλητές και αθλήτριες θα παρουσιάσουν έμφυλες διαφορές ως προς τη μεταβλητή της ανησυχίας.
4. Οι ψυχολογικοί παράμετροι της ευχαρίστησης, της αντιλαμβανόμενης ικανότητας, της αυτονομίας, της κοινωνικής συσχέτισης και της ανησυχίας κάθε αθλητή και αθλήτριας θα δώσουν διαφορετικές συσχετίσεις με την αντιλαμβανόμενη και επιθυμητή συμπεριφορά των γονέων στην αθλητική τους δραστηριότητα.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 2

Ανασκόπηση Βιβλιογραφίας

Στην προσπάθεια να κατανοήσουμε πως οι αθλητές αντιλαμβάνονται την εμπλοκή των γονέων στην αθλητική τους δραστηριότητα κρίθηκε σημαντικό να γίνει ανασκόπηση των ερευνών που έχουν διεξαχθεί σχετικά με τη καταγραφή των στάσεων και συμπεριφορών των γονέων από την οπτική των αθλητών. Ο ρόλος των διαφορετικών ψυχολογικών παραμέτρων του κάθε αθλητή από την οπτική της ευχαρίστησης, της αντιλαμβανόμενης ικανότητας, της αυτονομίας, της ανάγκης για δημιουργία κοινωνικών συσχετίσεων και της ανησυχίας θα δώσει ξεχωριστές ερμηνείες ως προς τη συμπεριφορά και στάση των γονέων τους. Επιπλέον θα δώσει χρήσιμες πληροφορίες αναφορικά στις διαπροσωπικές σχέσεις αθλητή γονέα με στόχο να κατανοηθεί ο ρόλος και η επίδραση που ασκούν οι γονείς στα παιδιά τους.

Οφέλη από την Αθλητική Συμμετοχή των Παιδιών και Γονείς

Η άσκηση και η φυσική αγωγή συνεισφέρουν στη βελτίωση των φυσιολογικών δεικτών υγείας, στην ψυχική υγεία του ατόμου, στη συνολική αυτοαντίληψη του παιδιού (Fox, 1992) αλλά και στη βελτίωση του αυτοσυναισθήματος, της αυτοπεποίθησης και στη μείωση του άγχους (March, Richards, & Barnes, 1986). Μέσα από τη φυσική αγωγή το παιδί μαθαίνει τα οφέλη της άσκησης και υιοθετεί στάσεις που θα συμβάλλουν στην διαμόρφωση ενός υγιεινού και φυσικά δραστήριου τρόπου ζωής. Η οικογένεια φαίνεται να διαδραματίζει καθοριστικό ρόλο στη διαδικασία συμμετοχής του παιδιού στην ενασχόληση του με τα σπορ. Η θετική στάση των γονέων σχετίζεται άμεσα τόσο με τη συμμετοχή των παιδιών σε φυσική δραστηριότητα σε επίπεδο σχολείου και σε εξωσχολικό περιβάλλον όσο και με το

ενδιαφέρον και την ευχαρίστηση που τα παιδιά αντλούν από αυτή (Power & Woolger, 1994).

Εμπλοκή Γονέων στην Αθλητική Δραστηριότητα

Ο τρόπος με τον οποίο οι γονείς επεμβαίνουν στην προπονητική διαδικασία είναι καθοριστικός για τη συμμετοχή και την επιτυχία του παιδιού, ενεργώντας άλλοτε θετικά και άλλοτε αρνητικά (Brustad, 1993; Csikzentmyhalyi, Rathunde, & Whalen, 1993). Μέσα από την ανασκόπηση της βιβλιογραφίας διαφαίνεται πως η οικογένεια που συμμετέχει ενεργά στην αθλητική δραστηριότητα των παιδιών όπως στη μεταφορά τους σε χώρους άσκησης, ενισχύει σημαντικά την ενασχόληση των παιδιών με τη φυσική δραστηριότητα (Hoefler, Mckenzie, Sallis, Marshal, & Conway, 2001). Αντίθετα, η αρνητική στάση και συμπεριφορά των γονέων έχει αρνητική επίδραση στην ευχαρίστηση που αποκομίζουν τα παιδιά κατά την συμμετοχή τους στον αθλητισμό (Omundssen & Vaglum, 1991). Ο Hellested (1987), χαρακτηρίζει την γονεϊκή εμπλοκή στη αθλητική δραστηριότητα από υπερβολική έως ελάχιστη και ανύπαρκτη. Σύμφωνα με την έρευνα υπάρχουν 3 τύποι γονεϊκής συμμετοχής: οι «πολύ-εμπλεκόμενοι», οι «ελάχιστα εμπλεκόμενοι» και οι «μέτρια εμπλεκόμενοι» γονείς. Τα αποτελέσματα έδειξαν πως η μέτρια συμμετοχή των γονέων διευκόλυνε την αθλητική καριέρα σε αντίθεση με τους άλλους 2 τύπους γονεϊκής εμπλοκής, οι οποίοι δημιουργούν αποδιοργάνωση και αναστάτωση τη ζωή των αθλητών

Ενδιαφέρον παρουσιάζουν οι διαφοροποιήσεις στην αυτοαντίληψη των γονέων σχετικά με την υποστήριξη που παρέχουν. Σύμφωνα με έρευνα του Coakley (2006), οι πατεράδες εμπλέκονται στην αθλητική ενασχόληση των παιδιών περισσότερο από τις μητέρες. Ενώ σύμφωνα με την έρευνα των Wuerth, Lee και Alfermann (2004) που διεξήχθη στη Γερμανία οι μητέρες παρουσιάζονται περισσότερο υποστηρικτικές με πιο ενεργή συμμετοχή στις αθλητικές

δραστηριότητες των παιδιών ενώ οι πατεράδες εμφανίζονται με ρόλο περισσότερο κατευθυντικό. Η ερμηνεία αυτού του φαινομένου μπορεί να εξηγηθεί από το ότι οι μητέρες νιώθουν πιο υπεύθυνα το ρόλο τους για την οικογενειακή ζωή και για τη φροντίδα των παιδιών. Αντίστοιχα αποτελέσματα αναδεικνύει και η έρευνα των Πετράκη, Δέρρη, Γκαϊντατζή και Αγγελούση (2006), σε 139 παιδιά ηλικίας 10 έως 12 ετών σε δημόσια σχολεία της χώρας όπου διαπιστώθηκε πως η αθλητική ενασχόληση των παιδιών σχετίζεται θετικά με την εβδομαδιαία φυσική δραστηριότητα των μαμάδων ενώ σχέση δε βρέθηκε μεταξύ φυσικής δραστηριότητας πατέρα και παιδιού. Επίσης οι αντιλήψεις της μητέρας φαίνεται να διαδραματίζουν σπουδαίο ρόλο τόσο στην επίτευξη των στόχων όσο και στη διαμόρφωση της συμπεριφοράς των παιδιών (Yang, Telama, & Laakso, 1996).

Σε έρευνα επίσης των Τσιλιμγκουνάκη, Γούργουλη, Μπεμπέτσου και Αντωνίου (2009) αναφορικά στο ρόλο που διαδραματίζει το φύλο του γονέα κατά την εμπλοκή του στην προπονητική διαδικασία, διαπιστώθηκε μέτριου βαθμού γονεϊκή εμπλοκή χωρίς όμως σημαντικές έμφυλες διαφοροποιήσεις. Οι διαφορετικές διαστάσεις της εμπλοκής Ελλήνων γονέων που εξετάστηκαν («ενεργή εμπλοκή», «έπαινος-κατανόηση» και «κατευθυντική συμπεριφορά») έδειξαν πως και οι δύο γονείς εμπλέκονταν στην προπονητική διαδικασία των παιδιών τους σε μικρό βαθμό με τρόπο «κατευθυντικό» (Τσιλιμγκουνάκη, Γούργουλης, Μπεμπέτσος και Αντωνίου, 2009).

Εμπλοκή Γονέων στην Αθλητική Δραστηριότητα από την Οπτική των Αθλητών

Σύμφωνα με την έρευνα των Wuerth, Lee και Alferman (2003) στην Γερμανία, οι οποίοι μελέτησαν την εμπλοκή των γονέων από την οπτική των αθλητών, διαπίστωσαν πως η γονική συμμετοχή ήταν μεγαλύτερη στη φάση έναρξης της αθλητικής καριέρας σε σχέση με τις άλλες φάσεις ανάπτυξης των αθλητών. Στη

φάση έναρξης οι αθλητές λάμβαναν την εμπλοκή των γονέων στην προπονητική διαδικασία με «κατευθυντικό» τρόπο σε μεγάλο βαθμό, με περισσότερη πίεση και με περισσότερο έπαινο και κατανόηση από την φάση ανάπτυξης. Σε παρόμοια έρευνα των Giannitsopoulou, Kosmidou και Vasiliki (2010), που διεξήχθη στην Ελλάδα σε αθλήτριες από διαφορετικά ατομικά (ρυθμική, καλλιτεχνική γυμναστική, κολύμβηση και στίβος) και ομαδικά αθλήματα (μπάσκετ και βόλεϊ) βρέθηκε πως η γονεϊκή συμμετοχή ήταν πιο έντονη στην αναπτυξιακή φάση αφού οι αθλήτριες εξέφρασαν επιθυμία για περισσότερο έπαινο και κατανόηση από ότι στις φάση έναρξης, κάτι το οποίο έρχεται σε αντίθεση με την έρευνα των Wuerth, Lee και Alferman (2003).

Διαφορές επίσης παρατηρήθηκαν μεταξύ των αθλημάτων στην επιθυμητή επιβράβευση - κατανόηση και στην ενεργή εμπλοκή των γονέων. Συγκεκριμένα οι αθλήτριες ρυθμικής, καλλιτεχνικής γυμναστικής και κολύμβησης σημείωσαν υψηλότερες τιμές στον έπαινο και την κατανόηση από τις αθλήτριες του στίβου, μπάσκετ και βόλεϊ. Οι αθλητές επίσης της ρυθμικής και καλλιτεχνικής γυμναστικής αντιλήφθηκαν υψηλότερη ενεργό συμμετοχή από τους γονείς από αυτή που επιθυμούσαν ενώ οι αθλητές ρυθμικής γυμναστικής αντιλήφθηκαν υψηλότερη καθοδηγητική συμπεριφορά. Τα ευρήματα των Lee και McLean (1997) σε αθλητές κολύμβησης ηλικίας 10-15 ετών κατέληξαν στο συμπέρασμα πως οι γονείς εμπλέκονται σε πολύ μεγάλο βαθμό με «κατευθυντικό» τρόπο στην προπονητική διαδικασία με πιέσεις, ανεπάρκεια σε επαίνους και κατανόηση, αλλά ταυτόχρονα με ικανοποιητικά επίπεδα ενεργού συμμετοχής των γονέων τους στο άθλημά τους. Αντίθετα σε έρευνα που διεξήχθη στην περιοχή της Ανατολικής Θεσσαλονίκης σε ακαδημίες ποδοσφαίρου ηλικίας 12-17 χρονών τα παιδιά αντιλαμβάνονταν τους γονείς τους ως πολύ υποστηρικτικούς και ελάχιστα πειστικούς. Επίσης τα επίπεδα ικανοποίησης τους ήταν υψηλά και η υποστήριξη των γονέων σχετίστηκε θετικά με

την ικανοποίηση και την αυτοεκτίμηση των εφήβων ποδοσφαιριστών ενώ η γονική πίεση των εφήβων ποδοσφαιριστών σχετίστηκε αρνητικά (Ιωαννίδης, 2010).

Η έρευνα επίσης των Goodpaster & Smith, 2002 παρουσιάζει σημαντικά ευρήματα που αναδεικνύουν αντικρουόμενες αντιλήψεις αθλητών, οι οποίοι αναγνώριζαν τη συμπεριφορά των γονέων ως θετική και ενθαρρυντική αλλά ταυτόχρονα και ως πηγή πίεσης και αρνητικής επίδρασης. Οι γονείς που προβάλλουν μια θετική στάση και συμπεριφορά στη συμμετοχή των παιδιών τους σε φυσική δραστηριότητα επηρεάζουν θετικά το ενδιαφέρον και την ευχαρίστηση τους (Power & Woolger, 1994).

Αθλητές και γονείς αποτελούν σημαντικό συνδετικό κρίκο στην αθλητική αλυσίδα και είναι σημαντικό η διαπροσωπική τους σχέση να χαρακτηρίζεται από ευχάριστα συναισθήματα, απόλαυση, αίσθηση αυτονομίας και αυτοκαθορισμού με σκοπό τη δημιουργία θετικών στάσεων και συμπεριφορών για τη δια βίου ενασχόληση με την άσκηση (Christodoulidis, Papaioannou, & Diggelidis, 2001; Sallis & McKenzie, 1991, Tannehill & Zakrajsek, 1993).

Ευχαρίστηση, Ικανοποίηση, Αυτονομία και Κοινωνική Συσχέτιση

Η θεωρία του αυτοκαθορισμού σύμφωνα με τους Deci και Ryan (2004), εξετάζει τα κίνητρα του ανθρώπου προσπαθώντας να δώσει απαντήσεις στο γιατί τα άτομα ασχολούνται με τον αθλητισμό. Σύμφωνα με το θεωρητικό αυτό μοντέλο οι πρωταρχικές ανάγκες του ατόμου για αυτονομία (autonomy), ικανότητα (competence), ευχαρίστηση και δημιουργία κοινωνικών συσχετίσεων (relatedness) δημιουργούν τις προϋποθέσεις για αναζήτηση εκείνων των καταστάσεων που συμβάλλουν στην υγιή ανάπτυξη του εαυτού (Deci & Ryan, 1991). Όπως φαίνεται από τη βιβλιογραφία παρακίνησης, κυριαρχούν τρεις τύποι παρακίνησης, η εσωτερική παρακίνηση, η εξωτερική παρακίνηση και η έλλειψη παρακίνησης (Ryan

& Deci, 2000). Τα άτομα που παρακινούνται με εσωτερικά κίνητρα εκδηλώνουν ενδιαφέρον σε μια δραστηριότητα με την θέλησή τους χωρίς να τους ασκείται εσωτερική ή εξωτερική πίεση ή δυνατότητα λήψης αμοιβής (Deci & Ryan, 1985). Από την άλλη πλευρά τα εξωτερικά κίνητρα αναφέρονται στα άτομα, τα οποία ασχολούνται με μια δραστηριότητα επιδιώκοντας να λάβουν μια εξωτερική αμοιβή ή πιέζονται από έναν εσωτερικό ή εξωτερικό παράγοντα ή επειδή θέλουν να αποφύγουν μια δυσάρεστη κατάσταση (Vallerand, 1997). Τέλος, τα άτομα που βρίσκονται σε κατάσταση έλλειψης κινήτρων δεν έχουν συγκεκριμένο σκοπό και στόχο για τη δραστηριότητα στην οποία συμμετέχουν και κατά συνέπεια έχουν χαμηλή ένταση κινήτρων (Vallerand, 1997).

Η εσωτερική παρακίνηση σύμφωνα με την έρευνα των White & Duda, 1994 σχετίζεται θετικά με τον προσανατολισμό στο «έργο» για συμμετοχή σε μια δραστηριότητα ενώ ο προσανατολισμός στο «εγώ» έχει σχέση με την εξωτερική παρακίνηση. Σύμφωνα με την έρευνα του Duda (1996), τα άτομα που είναι προσανατολισμένα στο «έργο» λαμβάνουν μεγαλύτερη ευχαρίστηση και επιμονή στον αθλητισμό. Οι γονείς παίζουν ενεργό ρόλο στη διαμόρφωση της αυτοεκτίμησης κάθε ατόμου ανάλογα με το προσανατολισμό στόχου που θα ενισχύσουν (White & Duda, 1994). Όταν οι γονείς επομένως δίνουν έμφαση στη νίκη και στο αποτέλεσμα, τότε το παιδί μαθαίνει τον προσανατολισμό προς το «εγώ». Από την άλλη, όταν λαμβάνει ενίσχυση από τους γονείς στη μάθηση, αναπτύσσεται ο προσανατολισμός προς τη «δουλειά». Η έρευνα των Van-Yperen και Duda (1999) σε 75 ποδοσφαιριστές ομάδων σχολείου κατέδειξε πως η υποστηρικτική στάση των γονέων σε συνδυασμό με το προσανατολισμό στη «δουλειά», τη προσπάθεια και το ομαδικό παιχνίδι οδηγούν σε μία επιτυχημένη πορεία στο άθλημά τους.

Επιπλέον έρευνες που έχουν διεξαχθεί τα τελευταία χρόνια στον χώρο του αθλητισμού (Newton & Duda, 1993; 1999; Walling, Duda, & Chi, 1993) έχουν μελετήσει τη θεωρία των στόχων επίτευξης και ιδιαίτερα τη σχέση των προσωπικών προσανατολισμών με την ευχαρίστηση και την εσωτερική παρακίνηση που λαμβάνουν τα άτομα από τη δραστηριότητα. Σε έρευνα που διεξήχθη σε αθλητές του τέννις ο προσανατολισμός στο έργο σχετίστηκε θετικά με την ευχαρίστηση και το ενδιαφέρον στη δραστηριότητα σε αντίθεση με τον προσανατολισμό στο «εγώ» που είχε αρνητική συσχέτιση με την ευχαρίστηση και το ενδιαφέρον (Duda, Chi, Newton, Walling & Catley, 1995). Επίσης σε έρευνα των Newton και Duda (1999) που διενήργησαν σε τριακόσιους σαράντα πέντε παίκτες του βόλτσι διαπίστωσαν πως όταν το κλίμα παρακίνησης είναι προσανατολισμένο στο «έργο» με χαμηλό προσανατολισμό στο «εγώ» και με υψηλή αντιλαμβανόμενη ικανότητα ενισχύει την αύξηση της ευχαρίστησης και τους ενδιαφέροντος των παιχτών στο άθλημα του βόλτσι. Επιπλέον σύμφωνα με έρευνα των Kavussanu και Roberts (2001) διαπιστώθηκε πως παίκτες που ήταν προσανατολισμένοι στο εγώ ήταν πιθανότερο να έχουν χαμηλότερα επίπεδα ηθικού διαλογισμού, να υιοθετούσαν αντιαθλητικές συμπεριφορές και να αποδέχονται τις ανέντιμες πράξεις ως νόμιμες σε σχέση με τους παίκτες με προσανατολισμό στο «έργο».

Η ενίσχυση του αυτοκαθορισμού των αθλητών και αθλητριών από τους γονείς επιδρά στην αύξηση της εσωτερικής παρακίνησης με αποτέλεσμα οι αθλητές να ενεργούν αποτελεσματικότερα στους χώρους άθλησης (Vallerand, 1997). Η υψηλή αποτελεσματικότητα ενός παιδιού στον αθλητισμό αυξάνει την αίσθηση της ικανότητάς του για προκλητικές καταστάσεις, την προτίμησή του για τον αθλητισμό και γενικότερα την εσωτερική του παρακίνηση (Harter 1978).

Οι Duda και Hall (2000) επίσης μελέτησαν τον τρόπο αντίληψης των νεαρών αθλητών και αντίστοιχα των γονιών τους αναφορικά με τον προσανατολισμό στόχων. Σύμφωνα με τα αποτελέσματα διαπιστώθηκε πως οι αθλητές που έδειχναν προσανατολισμό στη «δουλειά» ενώ λάμβαναν και γονεϊκή παρότρυνση, έδειχναν να επιμένουν περισσότερο στη προσπάθειά τους σε αντίθεση με αυτούς που είχαν προσανατολισμό στο «εγώ», οι οποίοι αντιλαμβάνονταν την παρότρυνση των γονέων τους περισσότερο με εγωκεντρικό προσανατολισμό. Οι στόχοι διαδραματίζουν σημαντικό ρόλο αφού καθοδηγούν τις πράξεις των ατόμων (Locke & Latham, 1990) και ενισχύουν τη επιμονή και το κίνητρο για να προσπαθεί το άτομο περισσότερο (Locke, Shaw, Saari, & Latham, 1981). Η επιτυχία του στόχου έχει βρεθεί πως ενισχύει την αντιλαμβανόμενη ικανότητα του αθλητή, ενώ αντίθετα η αποτυχία την μειώνει (Gould, Lauer, Rolo, Jannes, & Pennisi, 2006). Επομένως για να αποκτήσει ένα παιδί κίνητρο για την ικανότητά του στον αθλητισμό θα πρέπει να βιώσει θετικές επιρροές και συναισθήματα (Harter, 1981).

Άγχος Αθλητών και Γονεϊκή Πίεση

Οι Scanlan και Lewthwaite (1984), διαπίστωσαν μετά από έρευνα πως οι γονείς ασκούσαν μεγάλη πίεση στους αθλητές-παλαιστές πριν τον αγώνα με συνέπεια οι αθλητές να εμφανίζουν υψηλά ποσοστά άγχους πριν τον αγώνα γεγονός που δείχνει την συναισθηματική επιρροή των γονιών κατά την αγωνιστική τους προσπάθεια. Ο Stein, Raedeke και Glenn (1999) υποστηρίζουν πως οι γονείς μπορεί να γίνουν πηγές άγχους και στρέψ ασκώντας πίεση ή να συμβάλλουν στην ενίσχυση ενός ευχάριστου κλίματος.

Τα αυξημένα επίπεδα άγχους μπορεί να οδηγήσουν σύμφωνα με τον Coackley (1992), σε εγκατάλειψη των εφήβων αθλητών από τα σπορ με άξιους αθλητές να αποχωρούν πρώτοι από την ενεργό δράση. Αντίστοιχα σε έρευνα των Lee και MacLean (1997), σε αθλητές αγωνιστικής κολύμβησης ηλικίας 10 έως 15 ετών, όπου εξετάστηκε

το πως αντιλαμβάνονταν τα παιδιά τη γονεϊκή συμπεριφορά, βρέθηκε ότι οι νέοι αθλητές χαρακτήρισαν τη στάση των γονέων τους υπερβολική, πειστική και κατευθυντική με ανεπάρκεια σε επαίνους αλλά ταυτόχρονα εκτίμησαν ως ικανοποιητικά τα επίπεδα εμπλοκής αυτών. Ερμηνεύοντας τα ευρήματα αυτά διαφαίνεται πως οι νεαροί αθλητές αντιλαμβάνονται να έχουν μικρή συμμετοχή σε αποφάσεις που σχετίζονται με τη συμμετοχή τους και αυτή η έλλειψη αυτονομίας πιθανά να μειώνει το ενδιαφέρον τους να παραμείνουν ενεργοί.

Σύμφωνα με τους Weinberg και Gould (1995), το άγχος εκφράζει μια αρνητική συναισθηματική κατάσταση με χαρακτηριστικά γνωρίσματα τη νευρικότητα, την ανησυχία και το φόβο που προκαλούν ενεργοποίηση ή σωματική διέγερση. Το άγχος διαχωρίζεται σε σωματικό και γνωστικό, καθένα από τα οποία έχει συγκεκριμένα χαρακτηριστικά γνωρίσματα. Συγκεκριμένα το γνωστικό άγχος χαρακτηρίζεται από επίγνωση δυσάρεστων συναισθημάτων και άσχημες νοερές εικόνες (Morris, Davis, & Hutchings, 1981), ενώ το σωματικό χαρακτηρίζεται από αυξημένους καρδιακούς παλμούς, σφίξιμο στο στομάχι, ιδρωμένες παλάμες και τάση των μυών.

Δύο από τις κύριες αιτίες του άγχους είναι η αβεβαιότητα σχετικά με το αποτέλεσμα και η έμφαση του αποτελέσματος έτσι όπως την αντιλαμβάνονται τα άτομα (Martens, Vealey, & Burton, 1990). Ο Wine (1971) υποστήριξε πως το άγχος και κυρίως το γνωστικό σχετίζεται αρνητικά με την απόδοση διότι τα άτομα που είναι φορτισμένα με μεγάλο αγωνιστικό άγχος κάνουν αρνητικές σκέψεις για την ικανότητα τους και τις επιδόσεις τους με αποτέλεσμα αυτό να έχει συνέπειες στην εκτέλεση της δεξιότητας τους. Το προαγωνιστικό άγχος και οι σκέψεις ανησυχίας σχετίζονται με θετικό τρόπο σύμφωνα με έρευνα των Sarason, Pierce, και Sarason, (1996). Σε έρευνα των Γουρζή, Φιλίππου, Καγιώργη και Ζουρμπάνου (2007) σε 76 κολυμβητές ηλικίας 18 χρονών

βρέθηκε ότι το γνωστικό και το σωματικό άγχος συμβάλλουν θετικά στη δημιουργία αρνητικού αυτοδιαλόγου.

Μέσα από αυτή την ανασκόπηση αναδεικνύεται ότι η γονεϊκή στήριξη έχει άμεση συσχέτιση με την απόλαυση και τη σημαντικότητα του αγωνίσματος στις καρδιές των νεαρών αθλητών (Gould, et al., 2006; Hoyle & Leff, 1997; VanYperen & Duda, 1999; Harter 1981), ενώ άλλες γονεϊκές συμπεριφορές δημιουργούν αύξηση πίεσης και άγχους, μείωση της απόλαυσης και της σημαντικότητας του αθλήματος στα μάτια των παιδιών, μειώνοντας έτσι το ενδιαφέρον και την αγάπη τους για το αθλητισμό (Coackley, 1992; Lee & MacLean 1997; Scanlan & Lewthwaite 1984). Επομένως, οι γονείς καλούνται με τη συμπεριφορά τους να προσφέρουν υποστήριξη και ενίσχυση σε κάθε στιγμή επιτυχίας ή αποτυχίας των παιδιών τους και να αναπτύσσουν τις βασικές τους ανάγκες για αυτονομία, ικανότητα και κοινωνικές σχέσεις. Μέσα από τον αθλητισμό το παιδί χρειάζεται με τη βοήθεια των σημαντικών προσώπων-γονέων να καλλιεργήσει την προσωπικότητά του, να χαρεί τη συμμετοχή του στα σπορ και να ακολουθήσει τους στόχους του μέσα από μια ανοιχτή και διαρκή επικοινωνία με τον γονέα που θα λειτουργεί καταλυτικά στη βάση μιας υγιούς σχέσης.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 3

Μεθοδολογία

Συμμετέχοντες

Στην έρευνα συμμετείχαν 199 αθλητές και αθλήτριες κλασσικού αθλητισμού, γεννηθέντες από το 2000 (12 χρονών) έως και το 1993 (19 χρονών), (*M.O.* = 15,5 έτη, *T.A.* = 1,65) που προπονούνται συστηματικά σε συλλόγους της κεντρικής και βόρειας Ελλάδας. Οι συμμετέχοντες ήταν 94 αγόρια και 104 κορίτσια ενώ ένα άτομο δεν δήλωσε το φύλο του. Επιλέχθηκε να μελετηθούν αυτές οι ηλικίες καθώς τα παιδιά έχουν αναπτύξει τις απαραίτητες κοινωνικές και γνωστικές δεξιότητες, ώστε να μπορέσουν να αξιολογήσουν τη γονεϊκή εμπλοκή και την αθλητική τους ικανότητα γεγονός που τα παιδιά μικρότερης ηλικίας δεν μπορούν να κάνουν αφού λαμβάνουν σε μεγάλο βαθμό ανατροφοδότηση κυρίως από τους γονείς σχετικά με την προσωπική τους ικανότητα (Horn & Weiss, 1991). Η συλλογή δεδομένων έλαβε χώρα κατά την περίοδο Φεβρουάριο έως Μαΐο 2012.

Από τους συμμετέχοντες στην έρευνα η μεγαλύτερη πλειοψηφία των αθλητών/τριων ήταν σε ποσοστό 90,5% Ελληνικής καταγωγής (180 αθλητές/τριες) και 9,5% άλλης καταγωγής (19 αθλητές/τριες). Τα παιδιά όλα φοιτούσαν σε σχολεία από την Α΄ Γυμνασίου τάξη έως και την Γ΄ Λυκείου τάξη. Αναλυτικότερα τα ποσοστά συμμετοχής στην έρευνα ανάλογα με την τάξη φοίτησης των αθλητών/τριων ήταν 17,1% στην Α΄ Γυμνασίου (34 αθλητές/τριες), 10,6% στην Β΄ Γυμνασίου (21αθλητές/τριες), 19,1% στην Γ΄ Γυμνασίου (38 αθλητές/τριες), 23,1%, στη Α΄ Λυκείου (46 αθλητές/τριες), 12,6% στην Β΄ Λυκείου (25 αθλητές/τριες) και 17,6% στην Γ΄ Λυκείου τάξη(35 αθλητές/τριες). Στην ερώτηση «Ποιός από τους γονείς σου

εμπλέκεται περισσότερο στην προπόνηση;» τα παιδιά δήλωσαν ο πατέρας σε ποσοστό 66,8% (133 πατεράδες) και η μητέρα σε ποσοστό 31,7% (63 μητέρες).

Σχεδόν όλοι οι αθλητές συμμετείχαν σε αγώνες και οι περισσότεροι είχαν ήδη βιώσει καλά αποτελέσματα και επιτυχίες. Πιο συγκεκριμένα, η προπονητική εμπειρία τους κυμαίνονταν από 2 μήνες έως 144 μήνες (12 έτη), (*M.O.* = 46,52, *T.A.* = 28,484). Η αγωνιστική εμπειρία τους κυμαίνονταν από 1 μήνα έως 9 χρόνια (108 μήνες), (*M.O.* = 41,07 μήνες, *T.A.* = 26,125), ενώ 2 αθλήτριες δεν είχαν αγωνιστική εμπειρία και 1 αθλήτρια δεν δήλωσε την αγωνιστική της εμπειρία. Η καλύτερη διάκριση των αθλητών ήταν σε διασυλλογικά πρωταθλήματα με ποσοστό 69,8% (139 αθλητές/τριες) ενώ η συμμετοχή σε πανελλήνια πρωταθλήματα ανερχόταν σε ποσοστό 25,6% (51 αθλητές/τριες). Σε πιο χαμηλά ποσοστά κυμαινόταν η συμμετοχή των αθλητών σε βαλκανικό πρωτάθλημα και πανευρωπαϊκό πρωτάθλημα 1,5% (3 αθλητές) καθώς και η συμμετοχή σε ευρωπαϊκά μίτινγκ 0,5% (1 αθλητή). Τα παιδιά συμμετείχαν κατά 67,3% (134 αθλητές/τριες) σε δρομικά αγωνίσματα, 19,6% (39 αθλητές/τριες) σε αλτικά και 13,1% (26 αθλητές/τριες) σε αγωνίσματα ρίψεων. Τέλος το μεγαλύτερο ποσοστό των αθλητών άνηκε στην αγωνιστική κατηγορία παιδών - κορασίδων με ποσοστό 38,2% (76 αθλητές/τριες) και στην αγωνιστική κατηγορία παμπαίδων-παγκορασίδων Α' με ποσοστό 27,6% (55 αθλητές/τριες). Σε χαμηλότερα ποσοστά ακολουθούσαν η αγωνιστική κατηγορία των παμπαίδων-παγκορασίδων Β' με ποσοστό 17,6% (35 αθλητές/τριες) και η κατηγορία των εφήβων-νεανίδων 16,6% (33 αθλητές/τριες).

Ερευνητική Διαδικασία

Πριν την έναρξη της ερευνητικής διαδικασίας εξασφαλίστηκε έγκριση από την Επιτροπή Βιοηθικής και Δεοντολογίας του Τ.Ε.Φ.Α.Α., Πανεπιστημίου Θεσσαλίας (αρ. 5-4/22-2-2012). Τα ερωτηματολόγια χορηγήθηκαν στους

αθλητές/τριες προσωπικά από την ερευνήτρια στους χώρους άθλησης πριν την προπόνηση και η συμπλήρωση του ερωτηματολογίου διήρκησε 15 - 20 λεπτά. Για τη συναίνεση των γονέων των αθλητών, δόθηκε μια μέρα πριν το έντυπο συναίνεσης στους αθλητές και αθλήτριες (βλ. Παράρτημα Α) ώστε να συμπληρωθεί και να υπογραφεί από τους γονείς προκειμένου το παιδί τους να συμμετάσχει στην έρευνα. Αθλητές των οποίων οι γονείς δεν υπέγραψαν τα έντυπα συναίνεσης δεν έλαβαν μέρος στην έρευνα.

Η ερευνήτρια ήταν παρούσα καθ' όλη τη διάρκεια συμπλήρωσής τους για να απαντήσει σε ό,τι ερωτήσεις ή ανησυχίες θα προέκυπταν από τους αθλητές. Πριν μοιραστούν τα ερωτηματολόγια τους δόθηκαν κάποιες επισημάνσεις σχετικά με τη συμπλήρωσή του: (α) ότι δεν υπάρχουν σωστές και λάθος απαντήσεις, (β) ο καθένας εκφράζει την προσωπική του άποψη χωρίς να συνεργάζεται και (γ) ότι τα ερωτηματολόγια είναι ανώνυμα και εμπιστευτικά. Τα δεδομένα που συγκεντρώθηκαν κωδικοποιήθηκαν με αριθμό. Η διανομή και η συμπλήρωση των ερωτηματολογίων έγινε στους χώρους άθλησης, όπου διεξαγόταν η προπόνηση των αθλητών.

Όργανα Αξιολόγησης

Για τη συλλογή των στοιχείων χρησιμοποιήθηκαν αντίστοιχα πέντε (5) γραπτά ερωτηματολόγια (βλ. Παράρτημα Β) για τη αξιολόγηση της γονεϊκής εμπλοκής, των εσωτερικών κινήτρων, της αγωνιστικής ανησυχίας, της αυτονομίας και της κοινωνικής συσχέτισης.

Το Parental Involvement in Sport Questionnaire (PISQ) των Lee & McLean (1997), για την αξιολόγηση της γονεϊκής εμπλοκής, το οποίο αποτελείται από 19 ερωτήσεις και ζητά από τους αθλητές/τριες να αξιολογήσουν πόσο συχνά οι γονείς τους εμφανίζουν συγκεκριμένες συμπεριφορές (αντιλαμβανόμενη συμπεριφορά γονέα) καθώς επίσης και να δηλώσουν πόσο συχνά θα επιθυμούσαν οι γονείς τους να

εμφανίζουν τις ίδιες συμπεριφορές (επιθυμητή συμπεριφορά γονέα). Οι ερωτήσεις ομαδοποιούνται σε 3 κατηγορίες, οι οποίες αντιπροσωπεύουν γονεϊκή εμπλοκή τύπου: «καθοδηγητικής συμπεριφοράς», «επαίνου - κατανόησης» και «ενεργής εμπλοκής». Οι απαντήσεις δόθηκαν σε πενταβάθμια κλίμακα Likert και κυμαίνονταν από 1 (ποτέ) έως 5 (συνεχώς). Η αξιοπιστία του ερωτηματολογίου εκτιμήθηκε αρχικά ως αποδεκτή, όπως προκύπτει από την ελληνική μετάφραση της Λαζοπούλου (2006), όπου ο συντελεστής αξιοπιστίας a του Cronbach για τον παράγοντα «αντιλαμβανόμενη καθοδηγητική συμπεριφορά» ήταν .83, για τον παράγοντα «αντιλαμβανόμενη επιβράβευση» .72, για τον παράγοντα «αντιλαμβανόμενη ενεργή εμπλοκή» .58 τεκμηριώνοντας έτσι την αξιοπιστία του ερωτηματολογίου ως προς το κριτήριο της εσωτερικής συνοχής των ερωτήσεων. Αντίστοιχα, ο συντελεστής αξιοπιστίας a του Cronbach για τον παράγοντα «επιθυμητή καθοδηγητική συμπεριφορά» ήταν .85, για τον παράγοντα «επιθυμητή επιβράβευση» .85, για τον παράγοντα «επιθυμητή ενεργή εμπλοκή» .61 τεκμηριώνοντας έτσι την αξιοπιστία του ερωτηματολογίου ως προς το κριτήριο της εσωτερικής συνοχής των ερωτήσεων.

Πρόσφατη όμως έρευνα της Κουάλη (2013) επανέλεγε τα ψυχομετρικά χαρακτηριστικά της ελληνικής έκδοσης του ερωτηματολογίου και αναφέρει πως ο συντελεστής αξιοπιστίας a του Cronbach για τον παράγοντα «αντιλαμβανόμενη καθοδηγητική συμπεριφορά» ήταν .79, για τον παράγοντα «αντιλαμβανόμενη ενεργή εμπλοκή» ήταν .53 και για την «αντιλαμβανόμενη επιβράβευση» ο συντελεστής αξιοπιστίας a του Cronbach ήταν .66. Αντίστοιχα για την επιθυμητή καθοδηγητική συμπεριφορά» ο συντελεστής αξιοπιστίας a του Cronbach ήταν .76, για την επιθυμητή «επιθυμητή επιβράβευση» ήταν .71 και για την «επιθυμητή ενεργή εμπλοκή» ήταν .60. Στην παρούσα έρευνα χρησιμοποιήθηκαν οι συντομέτερες εκδοχές των κλιμάκων επιθυμητών και αντιλαμβανόμενων συμπεριφορών (βλ.

Παράρτημα Β) όπως αυτές προέκυψαν από την παραγοντική ανάλυση της Κουάλι (2013) καθώς θεωρήθηκαν ψυχομετρικά δυνατότερες. Στον έλεγχο που έγινε στα δεδομένα που συλλέχθηκαν, ο συντελεστής αξιοπιστίας α του Cronbach για τον παράγοντα «αντιλαμβανόμενη καθοδηγητική συμπεριφορά» ήταν .78, για τον παράγοντα «αντιλαμβανόμενη επιβράβευση» .73, για τον παράγοντα «αντιλαμβανόμενη ενεργή εμπλοκή» .63. Αντίστοιχα για τον παράγοντα «επιθυμητή καθοδηγητική συμπεριφορά» ήταν .78, για την «επιθυμητή επιβράβευση» ήταν .78, για την «επιθυμητή ενεργή εμπλοκή» ήταν .68.

Το Intrinsic Motivation Inventory (IMI) των Mc Auley, Duncan & Tammen (1989), αξιολογεί εσωτερικά κίνητρα και αποτελείται από 20 ερωτήσεις οι οποίες ομαδοποιούνται σε τέσσερις υποκλίμακες: την ευχαρίστηση-ενδιαφέρον (5 ερωτήσεις), την προσπάθεια-σημαντικότητα (5 ερωτήσεις), την αντιλαμβανόμενη ικανότητα (5 ερωτήσεις) και την πίεση-ένταση (5 ερωτήσεις). Οι τρεις πρώτες υποκλίμακες μετρούν θετικές όψεις της εσωτερικής παρακίνησης ενώ η τέταρτη θεωρείται αρνητική. Για τους σκοπούς της παρούσας έρευνας χρησιμοποιήθηκαν τα θέματα των υποκλιμάκων ευχαρίστηση-ενδιαφέρον και αντιλαμβανόμενη ικανότητα. Συγκεκριμένα, τα θέματα της υποκλίμακας ευχαρίστηση ενδιαφέρον αποτυπώνουν τη αντίληψη του εξεταζόμενου για το αν διασκεδάζει από τη συμμετοχή του στη δραστηριότητα ή το πρόγραμμα και αν υπάρχει ενδιαφέρον για συμμετοχή σε αυτό. Τα θέματα της υποκλίμακας αντιλαμβανόμενης ικανότητας αποτυπώνουν την αντίληψη του εξεταζόμενου για την ικανότητα του στη δραστηριότητα ή το πρόγραμμα που συμμετέχει. Σε κάθε ερώτηση του ερωτηματολογίου ο εξεταζόμενος, απαντάει σε πενταβάθμια κλίμακα τύπου Likert όπου το 1 αντιστοιχεί στο «διαφωνώ απόλυτα» και το 5 στο «συμφωνώ απόλυτα». Η αξιοπιστία του ερωτηματολογίου θεωρείται υψηλή, όπως προκύπτει από την ελληνική μετάφραση των Γούδα και

Παπαχαρίση (2005), όπου ο συντελεστής αξιοπιστίας a του Cronbach για τον παράγοντα ευχαρίστηση - ενδιαφέρον ήταν .81 και για την αντιλαμβανόμενη ικανότητα .72, τεκμηριώνοντας έτσι την αξιοπιστία των υποκλιμάκων του ερωτηματολογίου (IMI), ως προς το κριτήριο της εσωτερικής συνοχής των ερωτήσεων. Στην παρούσα έρευνα, ο συντελεστής αξιοπιστίας a του Cronbach για τον παράγοντα ευχαρίστηση - ενδιαφέρον ήταν .78 και για την αντιλαμβανόμενη ικανότητα ήταν πολύ χαμηλός .42.

Από το ερωτηματολόγιο Sport Anxiety Scale (SAS) των Smith, Cumming & Smoll (2006), χρησιμοποιήθηκε η υποκλίμακα για την αξιολόγηση της ανησυχίας με 5 ερωτήσεις. Σε κάθε ερώτηση του ερωτηματολογίου ο εξεταζόμενος, απαντάει σε πενταβάθμια κλίμακα τύπου Likert, όπου το 1 αντιστοιχεί στο «διαφωνώ απόλυτα» και το 5 στο «συμφωνώ απόλυτα». Επιβεβαιωτική παραγοντική ανάλυση υποστηρίζει την αξιοπιστία αυτής της υποκλίμακας με τον συντελεστή a του Cronbach να είναι .82 για την ανησυχία (Smith et al., 2006). Στην παρούσα έρευνα, ο συντελεστής αξιοπιστίας a του Cronbach για τον παράγοντα ανησυχία ήταν .83

Επιπλέον στην παρούσα έρευνα αξιολογήθηκαν οι μεταβλητές της αυτονομίας και της ανάγκης για δημιουργία κοινωνικών συσχετίσεων, όπου για τη μεταβλητή της αυτονομίας χρησιμοποιήθηκαν πέντε ερωτήσεις από το ερωτηματολόγιο των Standage, Duda και Ntoumanis (2005). Η μεταβλητή της αυτονομίας αναφέρεται στις προσπάθειες των ατόμων να νιώθουν ότι οι αποφάσεις προέρχονται από τους ίδιους και πως έχουν ενεργό ρόλο σ' αυτές. Οι συμμετέχοντες απάντησαν σε πενταβάθμια κλίμακα τύπου Likert όπου το 1 αντιστοιχεί στο «διαφωνώ απόλυτα» και το 5 στο «συμφωνώ απόλυτα». Ο συντελεστής αξιοπιστίας a του Cronbach για τον παράγοντα αυτονομία βρέθηκε να είναι 59. Τέλος, με τέσσερις ερωτήσεις από το ερωτηματολόγιο των Richer και Vallerand (1998), αξιολογήθηκε η μεταβλητή των

κοινωνικών συσχετίσεων. Η μεταβλητή αυτή αναφέρεται στην προσπάθεια του ατόμου να δημιουργεί σχέσεις, να είναι αποδεκτό από το κοινωνικό περιβάλλον και να σχετίζεται αποτελεσματικά με τους ανθρώπους για τους οποίους ενδιαφέρεται. Κι εδώ οι συμμετέχοντες απάντησαν σε πενταβάθμια κλίμακα τύπου Likert όπου το 1 αντιστοιχεί στο «διαφωνώ απόλυτα» και το 5 στο «συμφωνώ απόλυτα». Εδώ ο συντελεστής αξιοπιστίας α του Cronbach βρέθηκε να είναι .72.

Στατιστική Ανάλυση

Οι στατιστικές αναλύσεις έγιναν με τη βοήθεια του στατιστικού πακέτου SPSS 16.0 for Windows. Συγκεκριμένα χρησιμοποιήθηκαν οι εξής αναλύσεις: (α) Περιγραφική στατιστική των δεδομένων για τα δημογραφικά στοιχεία του δείγματος. (β) Ανάλυση Cronbach's α ώστε να ελεγχθεί η αξιοπιστία κάθε ερωτηματολογίου που χρησιμοποιήθηκε. (γ) Πολυμεταβλητή ανάλυση διακύμανσης (MANOVA) για τις μεταβλητές της αντιλαμβανόμενης και επιθυμητής συμπεριφοράς γονέων ως προς το φύλο. (δ) Πολυμεταβλητή ανάλυση διακύμανσης (MANOVA) για τις μεταβλητές ευχαρίστησης, αντιλαμβανόμενης ικανότητας, αυτονομίας και ανάγκη για δημιουργία κοινωνικών συσχετίσεων ως προς το φύλο. (ε) *T*-test για ανεξάρτητα δείγματα για τη μεταβλητή της ανησυχίας ως προς το φύλο. (στ) Ανάλυση συσχέτισης «Pearson Product Moment Correlation» προκειμένου να διερευνηθεί η σχέση της ευχαρίστησης, αντιλαμβανόμενης ικανότητας, αυτονομίας, κοινωνικών συσχετίσεων και ανησυχίας με την αντιλαμβανόμενη και επιθυμητή γονεϊκή συμπεριφορά. Σε όλες τις στατιστικές αναλύσεις που έγιναν το επίπεδο στατιστικής σημαντικότητας ορίστηκε σε 5% ($p < .05$).

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 4

Αποτελέσματα

Επιδράσεις Φύλου στην Αντιλαμβανόμενη και Επιθυμητή Συμπεριφορά Γονέων

Με πολυμεταβλητή ανάλυση διακύμανσης (MANOVA) ερευνήθηκαν οι πιθανές διαφορές που παρουσιάζουν οι νεαροί αθλητές και οι αθλήτριες κλασικού αθλητισμού στο πώς αντιλαμβάνονται και πώς επιθυμούν τη συμπεριφορά των γονέων τους στην αθλητική τους ζωή. Στο πολυμεταβλητό μοντέλο ως εξαρτημένες μεταβλητές χρησιμοποιήθηκαν για την αντιλαμβανόμενη συμπεριφορά οι μεταβλητές της αντιλαμβανόμενης ενεργής εμπλοκής, της αντιλαμβανόμενης επιβράβευσης και της αντιλαμβανόμενης καθοδήγησης. Αντίστοιχα για την επιθυμητή συμπεριφορά γονέων ως εξαρτημένες μεταβλητές χρησιμοποιήθηκαν οι μεταβλητές της επιθυμητής ενεργής εμπλοκής, της επιθυμητής επιβράβευσης και της επιθυμητής καθοδήγησης ενώ το φύλο ήταν η ανεξάρτητη μεταβλητή.

Σύμφωνα με την πρώτη ανάλυση MANOVA δεν εντοπίστηκε αλληλεπίδραση μεταξύ του φύλου και των μεταβλητών αντιλαμβανόμενης συμπεριφοράς σε πολυμεταβλητό επίπεδο $F(3, 193) = 1.00, p > .05, \eta^2 = 0.15$. Στη συνέχεια πραγματοποιήθηκαν μονομεταβλητές αναλύσεις (Πίνακας 1) σύμφωνα με τις οποίες επίσης διαπιστώθηκε πως η επίδραση του φύλου δεν είχε στατιστική σημαντική συσχέτιση με τις κλίμακες «αντιλαμβανόμενη ενεργή εμπλοκή», $p > .05$, «αντιλαμβανόμενη επιβράβευση», $p > .05$ και την «αντιλαμβανόμενη καθοδήγηση», $p > .05$.

Η δεύτερη πολυμεταβλητή ανάλυση (MANOVA) που υπολογίστηκε για να εντοπίσει πιθανή αλληλεπίδραση του φύλου και των μεταβλητών της επιθυμητής συμπεριφοράς έδειξε πως υπάρχει στατιστική σημαντικότητα $F(3, 193) = 6.39, p <$

.001, $\eta^2 = 0.09$. Σε μονομεταβλητό επίπεδο αναλύσεων (Πίνακας 1) φάνηκε πως δεν υπήρχε στατιστική σημαντικότητα μεταξύ φύλου και των μεταβλητών της «επιθυμητής ενεργής εμπλοκής», $p > .05$ και «επιθυμητής καθοδήγησης», $p > .05$. Αντίθετα υπήρχε στατιστικά σημαντική σχέση μεταξύ φύλου και «επιθυμητής επιβράβευσης», $p < .01$.

Πίνακας 1. Διακυμάνσεις αθλητών και αθλητριών στις συμπεριφορές γονέων

	<i>M</i>	<i>df</i>	<i>F</i>	<i>p</i>	η^2
<i>Αντιλαμβανόμενη Γονεϊκή Συμπεριφορά</i>					
Καθοδήγηση					
Αθλητές	12.47	1,195	1,045	.308	.005
Αθλήτριες	12.86				
Επιβράβευση					
Αθλητές	11.3	1,195	1	.319	.005
Αθλήτριες	11.72				
Ενεργή Εμπλοκή					
Αθλητές	8.13	1,195	.21	.640	.001
Αθλήτριες	8.32				
<i>Επιθυμητή Γονεϊκή Συμπεριφορά</i>					
Καθοδήγηση					
Αθλητές	6.9	1, 195	.100	.753	.001
Αθλήτριες	6.76				
Επιβράβευση					
Αθλητές	10.71	1, 195	18,297	.000*	.086
Αθλήτριες	12.5				
Ενεργή Εμπλοκή					
Αθλητές	9.24	1,195	1.144	.286	.006
Αθλήτριες	9.72				

* $p < .01$

Επιδράσεις Φύλου στην Ευχαρίστηση, Αντιλαμβανόμενη Ικανότητα, Αυτονομία και Κοινωνική Συσχέτιση

Χρησιμοποιήθηκε πολυμεταβλητή ανάλυση διακύμανσης (MANOVA) για εντοπιστούν πιθανές διαφορές που παρουσιάζουν νεαροί αθλητές και αθλήτριες στην ευχαρίστηση, στην αντιλαμβανόμενη ικανότητα, στα επίπεδα αυτονομίας και στην ανάγκη για δημιουργία κοινωνικών συσχετίσεων. Σύμφωνα με τα αποτελέσματα της ανάλυσης σε πολυμεταβλητό επίπεδο υπάρχει στατιστικά σημαντική διαφορά μεταξύ των δύο φύλων στους ψυχομετρικές μεταβλητές, $F(4,191) = 2.60, p < .05, \eta^2 = .052$. Σε μονομεταβλητό επίπεδο (Πίνακας 2) διαπιστώθηκε πως μόνον η ευχαρίστηση έχει στατιστικά σημαντική διαφορά ανάμεσα στα δύο φύλα, $F(1,194) = 5.56, p < .05$, ενώ η αντιλαμβανόμενη ικανότητα, $F(1,194) = 0.58, p > .05$, η αυτονομία $F(1,194) = 0.19, p > .05$ και η κοινωνική συσχέτιση $F(1,194) = 0.48, p > .05$ δεν παρουσίασαν στατιστικά σημαντική διαφορά μεταξύ αθλητών και αθλητριών.

Πίνακας 2. Διακυμάνσεις αθλητών και αθλητριών στην ευχαρίστηση, αντιλαμβανόμενη ικανότητα, αυτονομία και ανάγκη για δημιουργία κοινωνικών συσχετίσεων.

	<i>M</i>	<i>df</i>	<i>F</i>	<i>p</i>	η^2
Ευχαρίστηση					
Αθλητές	16.45				
Αθλήτριες	17.32	1, 194	5.56	.019*	.028
Αντιλαμβανόμενη Ικανότητα					
Αθλητές	14.69				
Αθλήτριες	14.47	1, 194	.582	.447	.003
Αυτονομία					
Αθλητές	15.15				
Αθλήτριες	14.99	1, 194	.196	.659	.001
Κοινωνικές συσχετίσεις					
Αθλητές	12.11				
Αθλήτριες	12.18	1,194	0.48	.826	.000

* $p < .05$

Διαφορές Αθλητών και Αθλητριών στην Ανησυχία

Χρησιμοποιήθηκε ανάλυση *t-test* ανεξάρτητων δειγμάτων για να εξεταστούν πιθανές διαφορές στη μεταβλητή της ανησυχίας με βάση το φύλο των αθλητών (Πίνακας 3). Από τα αποτελέσματα προκύπτει ότι υπάρχει στατιστική σημαντική διαφορά λόγω φύλου στη μεταβλητή της ανησυχίας, $t(196) = -2.34, p < .05$.

Πίνακας 3. Διαφορές αθλητών και αθλητριών στα επίπεδα ανησυχίας

	<i>M</i>	<i>df</i>	<i>t</i>	<i>p</i>
Ανησυχία				
<i>Αθλητές</i>	12.15			
<i>Αθλήτριες</i>	13.37	196	-.234	.020*

* $p < .05$

Σχέσεις Μεταξύ Μεταβλητών της Έρευνας

Χρησιμοποιήθηκε ανάλυση συσχέτισης Pearson Product Moment Correlation για να εξεταστούν πιθανές συσχετίσεις μεταξύ της ευχαρίστησης, αντιλαμβανόμενης ικανότητας, αυτονομίας, κοινωνικών συσχετίσεων και ανησυχίας με την αντιλαμβανόμενη και επιθυμητή γονεϊκή συμπεριφορά. Από τα αποτελέσματα της ανάλυσης (Πίνακας 4) προέκυψε ότι η μεταβλητή *αντιλαμβανόμενη ενεργή εμπλοκή* έχει σημαντικό σχέση με μέτριο θετικό βαθμό συσχέτισης με τις μεταβλητές *αντιλαμβανόμενη επιβράβευση* $r = .397, p < .01$, *αντιλαμβανόμενη καθοδήγηση* $r = .374, p < .01$ και *επιθυμητή ενεργή εμπλοκή* $r = .475, p < .01$. Επίσης η *αντιλαμβανόμενη ενεργή εμπλοκή* έχει σημαντική σχέση με χαμηλό βαθμό συσχέτισης με την *επιθυμητή επιβράβευση* $r = .240, p < .05$, την *επιθυμητή καθοδήγηση* $r = .152, p < .05$, την *αντιλαμβανόμενη ικανότητα*, $r = .163, p < .05$ και την *κοινωνική συσχέτιση* $r = .144, p < .05$. Η μεταβλητή *αντιλαμβανόμενη επιβράβευση* έχει μέτριο, θετικό βαθμό συσχέτισης με τις *αντιλαμβανόμενη ενεργή*

εμπλοκή, $r = .374, p < .01$, επιθυμητή ενεργή εμπλοκή, $r = .369, p < .01$, επιθυμητή επιβράβευση $r = .493, p < .01$, ενώ στατιστικά σημαντική σχέση αλλά χαμηλό βαθμό συσχέτισης έχει με τις μεταβλητές αντιλαμβανόμενη καθοδήγηση, $r = .256, p < .01$, ευχαρίστηση $r = .238, p < .01$, αντιλαμβανόμενη ικανότητα, $r = .052, p < .05$, κοινωνική συσχέτιση, $r = .274, p < .001$. Η μεταβλητή *αντιλαμβανόμενη καθοδήγηση* έχει στατιστικά σημαντική σχέση με μέτριο θετικό βαθμό συσχέτισης με τις μεταβλητές αντιλαμβανόμενη ενεργή εμπλοκή $r = .374, p < .01$, και επιθυμητή καθοδήγηση $r = .482, p < .01$. Τέλος, στατιστική σημαντική σχέση με χαμηλό βαθμό συσχέτισης έχει η αντιλαμβανόμενη καθοδήγηση με την αντιλαμβανόμενη επιβράβευση $r = .256, p < .01$, και την επιθυμητή ενεργή εμπλοκή $r = .296, p < .01$.

Η μεταβλητή *επιθυμητή ενεργή εμπλοκή* σχετίζεται σημαντικά με μέτριο, θετικό βαθμό με τις μεταβλητές της αντιλαμβανόμενης ενεργής εμπλοκής, $r = .475, p < .01$, αντιλαμβανόμενης επιβράβευσης, $r = .369, p < .01$, επιθυμητής επιβράβευσης, $r = .442, p < .01$, και επιθυμητής καθοδήγησης, $r = .387, p < .01$. Η μεταβλητή *επιθυμητή επιβράβευση* έχει στατιστικά σημαντική σχέση με μέτριο, θετικό βαθμό με τις μεταβλητές της αντιλαμβανόμενης επιβράβευσης $r = .493, p < .01$, και επιθυμητής ενεργής εμπλοκής $r = .442, p < .01$. Η μεταβλητή της *επιθυμητής καθοδήγησης* έχει σημαντικό μέτριο, θετικό βαθμό συσχέτισης με την αντιλαμβανόμενη καθοδήγηση $r = .482, p < .01$, και την επιθυμητή ενεργή εμπλοκή, $r = .387, p < .01$.

Η μεταβλητή της ευχαρίστησης έχει στατιστικά σημαντική σχέση με μέτριο, θετικό βαθμό με την αντιλαμβανόμενη ικανότητα, $r = .375, p < .01$, την αυτονομία, $r = .421, p < .01$, και την κοινωνική συσχέτιση, $r = .434, p < .01$. Η μεταβλητή της ικανότητας έχει σημαντικό μέτριο, θετικό βαθμό συσχέτισης με την ευχαρίστηση, $r = .375, p < .01$, αυτονομία $r = .346, p < .01$ και κοινωνική συσχέτιση $r = .439, p < .01$.

Η μεταβλητή της αυτονομίας έχει μέτριο, θετικό βαθμό και στατιστικά σημαντική

σχέση με την ευχαρίστηση, $r = .421, p < .01$, αντιλαμβανόμενη ικανότητα, $r = .346, p < .01$ και κοινωνική συσχέτιση, $r = .475, p < .01$. Η μεταβλητή της κοινωνικής συσχέτισης έχει μέτριο, θετικό βαθμό με τις μεταβλητές της ευχαρίστησης, $r = .434, p < .01$, ικανότητας, $r = .439, p < .01$, και αυτονομίας $r = .475, p < .01$. Στατιστικά σημαντική αρνητική σχέση έχει με την μεταβλητή της ανησυχίας $r = -.152, p < .05$.

Πίνακας 4. Συσχετίσεις μεταξύ των μεταβλητών της έρευνας

	<i>AK</i>	<i>AE</i>	<i>AEE</i>	<i>EK</i>	<i>EE</i>	<i>EEE</i>	<i>EYX</i>	<i>AI</i>	<i>AYT</i>	<i>ΚΣ</i>	ΑΝΣ
<i>AK</i> ***	1										
<i>AE</i> ***	.256(**)	1									
<i>AEE</i> ***	.374(**)	.397(**)	1								
<i>EK</i> ***	.482(**)	.081	.152(*)	1							
<i>EE</i> ***	.117	.493(**)	.240(**)	.094	1						
<i>EEE</i> ***	.296(**)	.369(**)	.475(**)	.387(**)	.442(**)	1					
<i>EYX</i> ***	.065	.238(**)	.132	-.021	.281(**)	.109	1				
<i>AI</i> ***	.125	.138	.163(*)	.062	.180(*)	.156(*)	.375(**)	1			
<i>AYT</i> ***	-.069	.060	.048	-.081	.067	.011	.421(**)	.346(**)	1		
<i>ΚΣ</i> ***	-.045	.274	.144	-.072	.090	.007	.434(**)	.439(**)	.475(**)	1	
<i>ΑΝΣ</i> ***	.033	.002	-.067	.038	.181(*)	.045	-.104	-.071	-.082	-.152*	1

* Correlation is significant at the 0.05 level (2-tailed). ** Correlation is significant at the 0.01 level (2-tailed).

*** *AK* = αντιλαμβανόμενη καθοδήγηση, *AE* = αντιλαμβανόμενη επιβράβευση, *AEE* = αντιλαμβανόμενη ενεργή εμπλοκή, *EK* = επιθυμητή καθοδήγηση, *EE* = επιθυμητή επιβράβευση, *EEE* = επιθυμητή ενεργή εμπλοκή, *EYX* = ευχαρίστηση, *AI* = αντιλαμβανόμενη ικανότητα, *AYT* = αυτονομία, *ΚΣ* = κοινωνικές συσχετίσεις, *ΑΝΣ* = ανησυχία.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 5

Συζήτηση

Σκοπός της παρούσας έρευνας ήταν να διερευνηθούν πιθανές διαφορές μεταξύ αθλητών και αθλητριών του στίβου ως προς την αντιλαμβανόμενη και επιθυμητή γονεϊκή συμπεριφορά, την ευχαρίστηση, την αντιλαμβανόμενη ικανότητα, την αυτονομία, την ανάγκη για κοινωνική συσχέτιση και την ανησυχία. Επίσης, διερευνήθηκαν πιθανές σχέσεις μεταξύ της αντιλαμβανόμενης και επιθυμητής συμπεριφοράς με τις μεταβλητές της ευχαρίστησης, αντιλαμβανόμενης ικανότητας, αυτονομίας, κοινωνικής συσχέτισης και ανησυχίας.

Από τα αποτελέσματα της μελέτης διαφάνηκε πως η πρώτη ερευνητική υπόθεση επιβεβαιώθηκε μερικώς, καθώς δεν προέκυψε στατιστικά σημαντική επίδραση του φύλου στην αντιλαμβανόμενη γονεϊκή συμπεριφορά ενώ προέκυψε στην επιθυμητή. Οι μέσοι όροι των αγοριών και κοριτσιών κυμάνθηκαν σε κοντινές τιμές στους τρεις παράγοντες της αντιλαμβανόμενης γονεϊκής εμπλοκής. Υπολογίστηκε όμως στατιστικά σημαντική επίδραση του φύλου στην επιθυμητή γονεϊκή συμπεριφορά και συγκεκριμένα στην επιθυμητή επιβράβευση, όπου οι νεαρές αθλήτριες είχαν υψηλότερα σκορ από τους νεαρούς αθλητές, δηλαδή οι αθλήτριες κατέγραψαν υψηλότερη επιθυμία για επιβράβευση από τους συναθλητές τους. Αυτή η μεγαλύτερη επιθυμία για άμεση ενθάρρυνση των κοριτσιών αναφέρθηκε και στην έρευνα των Beets, Cardinal and Alderman's (2010), όπου τα κορίτσια επιζητούσαν περισσότερο την ενθάρρυνση από τους γονείς τους. Είναι πιθανόν, η αυτοπεποίθηση των κοριτσιών που σε διεθνείς έρευνες έχει αναφερθεί να είναι χαμηλότερη σε τιμές συγκριτικά με των αγοριών, να παίζει κάποιο ρόλο στην επιθυμία που καταγράφηκε εδώ από τις συμμετέχουσες για περισσότερη επιβράβευση

(Weinberg & Gould, 1995). Βέβαια, οι έρευνες αυτές έχουν δεχθεί αρνητική κριτική ως προς αυτή την έμμεση διάκριση μεταξύ φύλων και έρευνες με ελληνικά δεδομένα στο θέμα αυτό δεν έχουν γίνει. Τα αποτελέσματα επίσης της μελέτης των Giannitsopoulou, Kosmidou, και Zisi (2010) που απευθυνόταν μόνο σε Ελληνίδες αθλήτριες από διαφορετικά ατομικά και ομαδικά αθλήματα έδειξαν πως η επιθυμητή επιβράβευση - κατανόηση των κοριτσιών ήταν υψηλή. Συνεπώς οι επαναλαμβανόμενα υψηλές τιμές των αθλητριών στην επιθυμητή επιβράβευση ίσως να αναδεικνύουν μια ανάγκη των κοριτσιών για έπαινο και συναισθηματική υποστήριξη από τους γονείς τους. Βέβαια, σε άλλες έρευνες έχει αναφερθεί πως τα υψηλά επίπεδα επιβράβευσης και κατανόησης σχετίζονται θετικά με την επιτυχημένη αθλητική πορεία και των δύο φύλων εξίσου και όχι μόνο με των κοριτσιών (Scanlan, & Lewthwaite 1986; Wuerth, & Alfermann 2003).

Ως προς τη δεύτερη υπόθεση, η οποία επίσης επιβεβαιώθηκε μερικώς, καμία διαφορά δεν παρατηρήθηκε στις μεταβλητές της αντιλαμβανόμενης ικανότητας, της αυτονομίας και της ανάγκης για κοινωνική συσχέτιση ως προς το φύλο ενώ σημαντικές διαφορές βρέθηκαν στην μεταβλητή της ευχαρίστησης, με τις αθλήτριες να σκοράρουν υψηλότερα από τους αθλητές. Σε ελληνικά δεδομένα διαφορές μεταξύ των φύλων στην ευχαρίστηση βρέθηκαν σε έρευνα που έγινε για το άθλημα της αγωνιστικής αναρρίχησης όπου οι αθλήτριες σύμφωνα με τα αποτελέσματα σημείωσαν υψηλότερα επίπεδα εσωτερικής παρακίνησης αποκομίζοντας μεγαλύτερη ευχαρίστηση από τη συμμετοχή τους σε σύγκριση με τους αθλητές, οι οποίοι όμως φάνηκε να καταβάλουν πιο έντονη προσπάθεια και ανταγωνισμό από τις τελευταίες (Παπαϊωάννου, Κουρτεσοπούλου & Κωνσταντακάτου, 2005). Ανάλογες διαφορές αναφέρθηκαν και σε διεθνή έρευνα των Chantel, Guay, Debrera- Martinova και Vallerand (1996), όπου οι αθλήτριες σημείωσαν υψηλότερα επίπεδα εσωτερικής

παρακίνησης στη συμμετοχή για ευχαρίστηση. Στο βαθμό λοιπόν που τα άτομα ευχαριστιούνται και διασκεδάζουν από τη συμμετοχή τους στη δραστηριότητα μπορούμε να συμπεράνουμε την ύπαρξη εσωτερικών κινήτρων για συμμετοχή καθώς ένας από τους παράγοντες που συνθέτει την έννοια της εσωτερικής παρακίνησης είναι αυτός της ευχαρίστησης - ικανοποίησης (Ryan, 1982).

Μια άλλη ερμηνεία του αποτελέσματος αυτού, αναφορικά στη χαμηλότερη τιμή των αγοριών στην ευχαρίστηση θα μπορούσε να βρεθεί μέσα στη σχέση των προσωπικών προσανατολισμών με την ευχαρίστηση και την εσωτερική παρακίνηση από τη δραστηριότητα (Newton & Duda, 1993; 1999; Walling, Duda, & Chi, 1993). Τα αγόρια συνήθως παροτρύνονται περισσότερο από τους γονείς σε σχέση με τα κορίτσια προς τον προσανατολισμό στο «εγώ» παρά προς τον προσανατολισμό στη «δουλειά» εξαιτίας των υψηλών προσδοκιών για απόδοση. Κατά συνέπεια παρουσιάζεται υψηλότερη εγωκεντρική συμμετοχή και ανταγωνισμός στα αγόρια γεγονός το οποίο σχετίζεται με μειωμένα επίπεδα ευχαρίστησης (Weigant, 1994). Η άποψη πως τα αγόρια είναι πιο επικεντρωμένα προς τη νίκη από την αρχή της ενασχόλησης τους με τον αθλητισμό ως αποτέλεσμα των γονέων αναφέρεται στην έρευνα των McElroy και Kirkendall (1980) ενώ κάτι αντίστοιχο δεν βρήκαν για τα κορίτσια. Αντίθετα, όταν το κλίμα παρακίνησης είναι προσανατολισμένο στο «έργο» με χαμηλό προσανατολισμό στο «εγώ» και με υψηλή αντιλαμβανόμενη ικανότητα ενισχύεται η ευχαρίστηση και το ενδιαφέρον των αθλητών (Newton και Duda, 1999). Επομένως, η έντονη συναισθηματική επιρροή των γονιών κατά την αγωνιστική προσπάθεια στα αγόρια πιθανά να οδηγεί στη μείωση της ευχαρίστησης τους, στοιχείο που αναφέρθηκε στην έρευνα των Scanlan και Lewthwaite, (1984), όπου οι αθλητές-παλαιστές πριν τον αγώνα δεχόταν μεγάλη ψυχολογική πίεση από τους γονείς με αποτέλεσμα την μείωση της ευχαρίστησής τους.

Αναφορικά, στα επίπεδα του γνωστικού άγχους - ανησυχίας πριν τον αγώνα, επιβεβαιώθηκε η τρίτη ερευνητική υπόθεση καθώς οι αθλητές και οι αθλήτριες παρουσίασαν σημαντικές διαφορές μεταξύ τους. Εδώ οι αθλήτριες σημείωσαν υψηλότερες τιμές ανησυχίας, στοιχείο που αποτελεί δείκτη υψηλότερου άγχους για τις αθλήτριες. Το αποτέλεσμα αυτό είναι επίσης σε συμφωνία με τις παλαιότερες διεθνείς έρευνες που αναφέρουν ότι τα κορίτσια και οι γυναίκες έχουν υψηλότερο άγχος συγκριτικά με αγόρια και άνδρες (Martens et al., 1990) και κατακρίθηκαν για έμμεση διάκριση μεταξύ φύλων καθώς δεν είχαν λάβει υπόψη τα διαφορετικά σημεία εκκίνησης μεταξύ φύλων στις αθλητικές δραστηριότητες.

Μια πιθανή εξήγηση του αποτελέσματος αυτού είναι πως πιθανά η αυξημένη αυτή ανησυχία να σχετίζεται με την αυξημένη γονεϊκή εμπλοκή, η οποία ίσως να γίνεται αντιληπτή ως πίεση (στοιχείο όμως που δεν εξετάστηκε στην παρούσα έρευνα). Κατά τους Stein et al. (1999), οι γονείς μέσα από την εμπλοκή τους μπορεί να αποτελούν πηγή άγχους και στρες, ασκώντας πίεση στα παιδιά τους. Σύμφωνα επίσης με την έρευνα των Buttcher, Lindner και Johns (2002) τα κορίτσια συγκριτικά με τα αγόρια τείνουν να είναι πιο ευαίσθητα στην πίεση των γονέων. Σύμφωνα με την έρευνα των Bois, Lalanne και Delforge, (2009) σε αθλητές και αθλήτριες του τέννις και μπάσκετ βρέθηκε πως η παρουσία των γονέων στον αγώνα συσχετιζόταν θετικά με το προαγωνιστικό άγχος όλων των αθλητών και αθλητριών με εξαίρεση τους ενήλικες άνδρες αθλητές του τέννις. Οι αθλήτριες του τέννις φάνηκε να σημειώνουν υψηλότερες τιμές στο γνωστικό άγχος ενώ η επιβράβευση και κατανόηση σχετίστηκε αρνητικά με το άγχος μόνο για τις τενίστριες. Τα αποτελέσματα της συγκεκριμένης έρευνας ανέδειξαν θετική επίδραση της γονικής πίεσης και της καθοδηγητικής συμπεριφοράς με το άγχος των αθλητών. Επιπλέον, έρευνες έχουν αναφέρει πως τα ατομικά αθλήματα σχετίζονται θετικά με το προαγωνιστικό άγχος περισσότερο από

ότι τα ομαδικά αθλήματα (Simon & Martens, 1979) με τις γυναίκες να είναι πιο πιθανό να δείχνουν υψηλότερα επίπεδα άγχους (Martens et al., 1990; Thatcher, Thatcher & Dorling, 2004).

Αναφορικά στην τέταρτη ερευνητική υπόθεση της παρούσας έρευνας, μερική επιβεβαίωση αυτής προέκυψε μέσα από πολλαπλές θετικές και στατιστικά σημαντικές σχέσεις μεταξύ των μεταβλητών που μετρήθηκαν. Η συσχέτιση μεταξύ ευχαρίστησης, αντιλαμβανόμενης και επιθυμητής επιβράβευσης - κατανόησης, βρέθηκε πρόσφατα και από την Κουάλη (2012), στην έρευνα της οποίας συμμετείχαν νεαρά αγόρια που έπαιζαν ποδόσφαιρο. Το σημαντικό ρόλο της υποστηρικτικής στάσης των γονέων ανέδειξε και έρευνα του Ιωαννίδη (2010), όπου η υποστήριξη των γονέων σχετίστηκε θετικά με την ικανοποίηση και την αυτοεκτίμηση των εφήβων ποδοσφαιριστών.

Τα αποτελέσματα της μελέτης των Hoyle και Leff (1997), σε αθλητές του τένις επιβεβαιώνουν πως η γονεϊκή υποστήριξη σχετίζεται θετικά με την απόλαυση των αθλητών. Συγκεκριμένα οι παίκτες που λάμβαναν υψηλό επίπεδο γονεϊκής υποστήριξης ανέφεραν μεγαλύτερη απόλαυση στο τένις από τα παιδιά που ανέφεραν χαμηλότερο επίπεδο γονεϊκής υποστήριξης. Η παρακίνηση και η υποστήριξη των γονέων ενισχύουν το κλίμα ευχαρίστησης στο άθλημά τους ενώ η έλλειψη υποστήριξης δημιουργεί αρνητική σχέση της ευχαρίστησης με τα κίνητρα των αθλητών (Hoyle & Leff, 1997). Επιπλέον, η συσχέτιση μεταξύ αντιλαμβανόμενης ικανότητας, επιθυμητής επιβράβευσης, επιθυμητής ενεργής εμπλοκής, ευχαρίστησης, αυτονομίας και κοινωνικής συσχέτισης υποστηρίζεται και από την θεωρία της Harter (1982). Σύμφωνα με την θεωρία αυτή η υψηλή αποτελεσματικότητα ενός παιδιού σε μία δραστηριότητα, ενισχύει την ικανότητά του, την τόλμη του για νέες και

προκλητικές δραστηριότητες, την ευχαρίστηση, την αυτονομία και την εσωτερική του παρακίνηση. Ο βαθμός επομένως της αυτονομίας που τα άτομα νοιώθουν στις πράξεις τους, η αντιλαμβανόμενη ικανότητα και η ανάγκη για σύναψη σχέσεων είναι καθοριστικοί παράγοντες της εσωτερικής παρακίνησης τους (Deci & Ryan, 1985). Η έρευνα των Swaim και Harwood (1996) σε αθλητές αγωνιστικής κολύμβησης, ηλικίας 13-18 χρονών, έδειξε πως η ενεργή εμπλοκή των γονέων στην τελειοποίηση των δεξιοτήτων των αθλητών επιδρούσε θετικά στην ανάπτυξη των κινήτρων τους και ενίσχυε την αντιλαμβανόμενη ικανότητά τους. Επίσης σε έρευνα των Babkes & Weiss (1999), οι ποδοσφαιριστές που ανέφεραν θετικές αντιλήψεις των γονέων στις προσπάθειες τους και τους έδιναν συχνά θετική ανατροφοδότηση είχαν θετικότερες αντιλήψεις για τις ικανότητές τους. Η ενεργή εμπλοκή επομένως των γονέων και η θετική ανατροφοδότηση που παρέχουν έχει ως αποτέλεσμα οι αθλητές να λαμβάνουν θετικότερες αντιλήψεις για τις ικανότητες τους (Babkes & Weiss, 1999). Ο Brustad (1993) επίσης, ερευνώντας τις κοινωνικές επιρροές των γονέων διαπίστωσε την επίδραση των γονέων στην αντιλαμβανόμενη ικανότητα, στον προσανατολισμό στόχου και στα κίνητρα των παιδιών τους.

Από τα παραπάνω αναδεικνύεται πως οι γονείς κατέχουν σημαντικό ρόλο στην αθλητική ενασχόληση των παιδιών τους καθώς επηρεάζουν τα κίνητρα των παιδιών για την ενασχόληση τους σε σπορ και σε αθλητικές δραστηριότητες (Brustad, 1993; Eccles & Harold, 1991).

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 6

Συμπεράσματα

Συνοψίζοντας τα αποτελέσματα της παρούσας μελέτης προκύπτει πως υπάρχουν διαφορές ανάμεσα στα δύο φύλα, με τις αθλήτριες να επιθυμούν περισσότερη επιβράβευση και κατανόηση, να αποκομίζουν μεγαλύτερη ευχαρίστηση κατά τη διαδικασία της προπόνησης, ενώ τα επίπεδα ανησυχίας τους είναι αυξημένα συγκριτικά με τους συναθλητές τους. Με γνώμονα πως η ευχαρίστηση και η προσπάθεια αποτελούν τα βασικά στοιχεία της εσωτερικής παρακίνησης για την ενασχόληση των παιδιών με τον αθλητισμό (Vallerand, 1997; Ntoumanis & Biddle, 1999), οι γονείς χρειάζεται να ενθαρρύνουν και να δημιουργούν ένα κλίμα παρακίνησης λαμβάνοντας υπόψη τις ατομικές ιδιαιτερότητες κάθε παιδιού. Μελέτες έχουν ήδη αναδείξει τη σπουδαιότητα της γονεϊκής στήριξης αφού φάνηκε να σχετίζεται θετικά με την ευχαρίστηση και τα κίνητρα (Hoyle & Leff, 1997; Leff & Hoyle, 1995). Ένα περιβάλλον φτωχό σε κίνητρα και επιβράβευση μειώνει το ενδιαφέρον, την αντιλαμβανόμενη ικανότητα και την ευχαρίστηση των αθλητών με αρνητικές επιδράσεις στην αθλητική πορεία και την εξέλιξη των αθλουμένων. Τα αυξημένα επίπεδα ανησυχίας και οι αρνητικές σκέψεις στο ενδεχόμενο της αγωνιστικής αποτυχίας χρήζουν επίσης την προσοχή μας. Για το λόγο αυτό, το κλίμα παρακίνησης των αθλητών/τριών θα πρέπει να είναι προσανατολισμένο στη βελτίωση των επιδεξιοτήτων τους χωρίς να ανησυχούν για πιθανά λάθη τους, γεγονός το οποίο θα ενισχύει την ευχαρίστηση και το ενδιαφέρον τους (Newton & Duda, 1999).

Προτάσεις για Γονείς και Προπονητές

Τα ευρήματα της παρούσας έρευνας φωτίζουν μια μικρή διαφορετικότητα των δύο φύλων των αθλητών του στίβου ως προς την επιθυμητή συμπεριφορά καθώς και

τις διαφορετικές ψυχολογικές ανάγκες που παρουσιάζουν στα επίπεδα της ευχαρίστησης και ανησυχίας. Στις υπόλοιπες παραμέτρους της έρευνας αγόρια και κορίτσια δεν διέφεραν πουθενά (αντιλαμβανόμενες γονεϊκές συμπεριφορές, επιθυμητή εμπλοκή, επιθυμητή καθοδήγηση, ανάγκη για κοινωνικές συσχετίσεις, αυτονομία και αντιλαμβανόμενη ικανότητα).

Προτείνεται λοιπόν στους γονείς και τους προπονητές να είναι ευέλικτοι, να τροποποιούν ανάλογα τη συμπεριφορά τους και να υιοθετούν μια διαφορετική αντιμετώπιση των αθλητριών ανάλογα με τις ιδιαιτερότητες κάθε παιδιού και τον προσανατολισμό των στόχων τους. Αν και τα κορίτσια από νωρίς έχουν ανάλογες με των αγοριών ευκαιρίες άθλησης και παρακίνησης, δίνοντάς τους συστηματικά επιβράβευση, πιθανολογείτε πως σε μελλοντικές έρευνες θα εκλείψουν διαφορές στις μετρήσεις. Οι γονείς θα πρέπει να προσφέρουν συναισθηματική υποστήριξη στα παιδιά τους σε περίπτωση νίκης ή αποτυχίας. Είναι απαραίτητο το παιδί να γνωρίζει ότι το ενδιαφέρον των γονέων δεν προέρχεται από την απόδοσή τους στου αγώνες. Σε κάθε προσπάθεια θα πρέπει να παρακινούν με λεκτικές επιβραβεύσεις τη συμμετοχή των παιδιών τους για βελτίωση και ευχαρίστηση μέσα από δραστηριότητα ώστε να αποκτήσουν θετική εικόνα και εμπιστοσύνη στον εαυτό τους.

Επίσης, οι προπονητές θα πρέπει να διαμορφώνουν το προπονητικό περιβάλλον έτσι ώστε να ενισχύεται ο προσανατολισμός όχι αποκλειστικά και μόνο στην επιδίωξη της νίκης αλλά και προς την προσωπική βελτίωση. Έρευνες έχουν αποδείξει πως η ενίσχυση της ευχαρίστησης μακροπρόθεσμα οδηγεί σε αύξηση της προσκόλλησης στον αθλητισμό (Martin & Duppert, 1982; Ryan, Frederick, Lepes, Rudio & Sheldon, 1997). Επομένως αν το κλίμα παρακίνησης τόσο από τους γονείς όσο και από τους προπονητές είναι προσανατολισμένο στο «έργο» μπορεί να οδηγήσει σε υψηλότερα επίπεδα ευχαρίστησης ακόμα και σε αθλούμενους που

παρουσιάζουν χαμηλή αντιλαμβανόμενη ικανότητα (Newton & Duda, 1993). Το δεδομένο αυτό θα διευκολύνει ψυχολογικά και εκείνους τους αθλούμενους, οι οποίοι εξαιτίας του χαμηλού επιπέδου της αθλητικής ικανότητας ή του φόβου της αποτυχίας μπορεί να αισθάνονται απογοήτευση και αυξημένα επίπεδα άγχους και ανησυχίας.

Περιορισμοί της Έρευνας

Τα αποτελέσματα της παρούσας έρευνας περιορίζονται στις συγκεκριμένες ηλικιακές κατηγορίες των 12 - 19 ετών συνεπώς δεν μπορούν να γενικευθούν για όλους τους έφηβους. Επίσης, αναφέρουμε πως η έρευνα έλαβε μέρος σε περιοχές της Θεσσαλίας (Ελασσόνα, Λάρισα, Τρίκαλα, Βόλος) και της Κεντρικής Μακεδονίας (Κατερίνη, Γιαννιτσά, Θεσσαλονίκη, Κουφάλια) με τα συγκεκριμένα κοινωνικοοικονομικά χαρακτηριστικά των κατοίκων οπότε τα αποτελέσματα της δεν μπορούν να επεκταθούν πανελλαδικά. Τέλος, ένα ερωτηματολόγιο δεν είναι ποτέ 100% έγκυρο και αξιόπιστο αλλά και η ειλικρίνεια με την οποία απάντησαν οι αθλητές-αθλήτριες στην συμπλήρωση των ερωτηματολογίων είναι στοιχεία που επίσης μπορούν να περιορίσουν τη γενίκευση των αποτελεσμάτων της παρούσας έρευνας.

Μελλοντικές Έρευνες

Η έρευνα στο φύλο των αθλητών ως προς διάφορες ψυχολογικές μεταβλητές, χωρίς να λαμβάνει υπόψη στην αξιολόγηση των τιμών άλλες παραμέτρους όπως την ηλικία, το αγωνιστικό επίπεδο και το στάδιο αθλητικής καριέρας των αθλητών. Μια μελλοντική έρευνα με αυτές τις παραμέτρους θα έδινε μια διαφορετική ερμηνεία και μια πιο ολοκληρωμένη προσέγγιση ως προς τις ομοιότητες και διαφορές μεταξύ των δύο φύλων σχετικά με την γονεϊκή εμπλοκή και τις ψυχολογικές τους ανάγκες.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 7**Βιβλιογραφία**

- Babkes, M. L., & Weiss, M. R. (1999). Parental influence on cognitive and affective responses in children's competitive soccer participation. *Pediatric Exercise Science*, 11, 44–62.
- Beets, M. W., Cardinal, B. J., & Alderman, B. L. (2010). Parental social support and the physical activity related behaviors of youth: A review. *Health Education and Behavior*, 37, 621-644.
- Bois, J.E., Lalanne, J., & Delforge, C. (2009). The influence of parenting practices and parental presence on children's and adolescents' pre-competitive anxiety. *Journal of Sports Sciences*, 27(10), 995–1005.
- Brustad, R. J. (1993). Who will go out and play? Parental and psychological influences on children's attraction to physical activity. *Pediatric Exercise Science*, 5, 210–223.
- Butcher, J., Lindner, K., & Johns, D. (2002). Withdrawal from competitive youth sport: A retrospective ten-year study. *Journal of Sport Behavior*, 25, 145-163.
- Christodoulidis, T., Papaioannou, A., & Diggelidis, N. (2001). Motivational climate and attitudes toward exercise in Greek senior high school: A year-long intervention. *European Journal of Sport Science*, 1(4), 2-11.
- Chantel, Y., Guay, F., Debrera Martinova, T., & Vallerand, R. J. (1996). Motivation and elite performance: an exploratory investigation with Bulgarian athletes. *International Journal of Sport Psychology*, 27, 173-182.

- Coakley, J. (1992). Burnout among adolescent athletes: A personal failure or social problem? *Sociology of Sport Journal*, 9, 271-285.
- Coakley, J. (2006). The good father: Parental expectations and youth sports. *Leisure Studies*, 25(2), 153-163.
- Γουρζή Μ., Φιλίππου Κ, Καγιώργη Ε., & Ζουρμπάνος Ν. (2007). Η Σχέση του ΠροΑγωνιστικού Άγχους με τον Αυτοδιάλογο Κολυμβητών κατά τη Διάρκεια του Αγώνα. *Αναζητήσεις στη Φυσική Αγωγή & τον Αθλητισμό*, 5(1), 173 – 178.
- Csikszentmihalyi, M., Rathunde, K., Whalen, S., & Wong, M. (1993). Talented teenagers: *The roots of success and failure*. NY: Cambridge University Press.
- Deci, E. L., & Ryan, R. M. (1985). *Intrinsic motivation and self-determination in human behavior*. New York: Plenum Publishing Corporation.
- Deci, E.L. & Ryan, R.M. (1991). *A motivational approach to self: Integration in personality*. In R. Dienstbier (Ed.), *Nebraska Symposium on Motivation, Perspectives on motivation*, Vol. 38, (pp. 237-288). Lincoln, NE: University of Nebraska.
- Deci, E., & Ryan, R. (2004). Overview of self - determination theory: Anorganismic dialectical perspective. In E. Deci, & R. Ryan (Eds), *Handbook of self-determination research* (pp. 3-33). Rochester N.Y. The University of Rochester Press.
- Duda, J.L (1996). Maximizing motivation in sport and physical education among children and adolescents: The case for greater task involvement. *Quest*, 48, 290-302.
- Duda, J L., Chi, L., Newton, M.L., Walling, M.D., & Caatley, D.(1995). Task and ego Orientation and instinsic motivation in sport. *International Journal of Sport Psychology*, 26, 40-63.

- Duda, J. L., & Hall, H. K. (2000). Achievement goal theory in sport: Recent extensions and future directions. In R. Singer, H. Hausenblas & C. Janelle (Eds.). *Handbook of sport psychology* (2nd ed., pp. 417-443). New York: John Wiley & Sons.
- Eccles, J. S., & Harold R. D. (1991). Gender differences in sport involvement: Applying the Eccles expectancy-value model. *Journal of Applied Sport Psychology*, 3, 7-35.
- Fox, K.R. (1992). Physical education and self - esteem. In N. Armstrong (Ed.), *New directions in physical education: Toward a national curriculum*, vol. 2, (pp. 33-54). Champaign, IL: Human Kinetics.
- Fredricks, J. A., & Eccles, J. S. (2004). Parental influences on youth involvement in sports. In M. R. Weiss (Ed.), *Developmental sport and exercise psychology: A lifespan perspective* (pp. 145–164). Morgantown, WV: Fitness Information Technology.
- Giannitsopoulou, E., Kosmidou, E., & Zisi, V. (2010). Examination of parental involvement in Greek female athletes. *Journal of Human Sport and Exercise*, 5, 176-187.
- Goodpaster, S., & Smith, A.L. (2002). *Perceptions of Competence and Control as Predictors of Gymnasts' Interpretations of Parental Involvement*. Ανακοίνωση στο AAHPERD National Convention and Exposition.
- Gould, D., Lauer, L., Rolo, C., Jannes, C. & Pennisi, N. (2006). Understanding the role parents play in tennis success: a national survey of junior tennis coaches. *British Journal of Sports Medicine*, 40, 632-636.
- Harter, S. (1978). Effectance motivation reconsidered: Toward a developmental model. *Human Development*, 21, 34-64.

- Harter, S. (1981). A model of intrinsic mastery motivation in children: Individual differences and developmental change. In W.A. Collins (Ed.), *Minnesota symposium on child psychology* (pp. 215-255). Hillsdale, NJ: Erlbaum.
- Hellsted, J.C. (1987). The Coach/parent/athlete relationship. *The Sport Psychologist*, *1*, 151-160.
- Hoefler, W.R., McKenzie, L.Th., Sallis, F.J., Marshall, J.S., & Conway, L.T. (2001). Parental provision of transportation for adolescent physical activity. *American Journal of Preventive Medicine*, *21*, 48-51.
- Horn, T. S. & Weiss, M. R. (1991). A developmental analysis of children's self-ability judgments in the physical domain. *Pediatric Exercise Science*, *3*, 310-326.
- Hoyle, R. H., Leff, S.S (1997).The role of parental involvement in youth sport participation and performance.*Adolescence*, *32*, 233-43.
- Ιωαννίδης, Χ., Λάζαρος (2010). *Η Γονική συμμετοχή στην ενασχόληση νέων στο ποδόσφαιρο αναψυχής*. Αδημοσίευτη διδακτορική διατριβή, Αριστοτέλειο Πανεπιστήμιο Θεσσαλονίκης, Θεσσαλονίκη.
- Kavussanu, M., & Roberts, G. C. (2001). Moral function-ing in sport: An achievement goal perspective. *Journal of Sport & Exercise Psychology*, *23*, 37-54.
- Kouali, D (2013). *The Relationships between Parental Involvement and Young Male Athletes' Behavioural Regulations in Soccer*. Unpublished dissertation. University of Thessaly. Trikala.
- Λαζοπούλου., Β. (2007). Διερεύνηση της αντιλαμβανόμενης εμπλοκής γονέων στον αθλητισμό από τους αθλητές και τους γονείς τους. Αδημοσίευτη Έκδοση, Πανεπιστήμιο Θεσσαλίας, Τρίκαλα.

- Lee, M. J., & MacLean, S. (1997). Sources of parental pressure among age group swimmers. *European Journal of Physical Education*, 2, 167-177.
- Leff, S. S., & Hoyle, R. H. (1995). Young athletes' perceptions of parental support and pressure. *Journal of Youth and Adolescence*, 24, 187-203.
- Locke, E., & Latham, G. (1990). *A theory of goal setting and task performance*. Englewood Cliffs: Prentice Hall.
- Locke, E., Shaw, K., Saari, L. & Latham, G. (1981). Goal setting and task performance: 1969-1980. *Psychological Bulletin*, 90, 125-152.
- Marsh, H., Richards, G., & Barnes, J. (1986). Multidimensional self-concept: the effect of participation in an Outward Bound program. *Journal of Personality and Social Psychology*, 50, 195-204.
- Martens, R., Vealey, R.S., & Burton, D. (1990). *Competitive anxiety in sport*. Champaign, IL: Human Kinetics.
- Martin, J.E., & Duppert, P.M (1982). Exercise applications and promotion in exercise behavioral medicine: Current status and future directions. *Journal of Consulting and Clinical Psychology*, 50, 1004-1017.
- McAuley, E., Duncan, T.E., & Tammen, V.V. (1989). Psychometric properties of the Intrinsic Motivation Inventory in a competitive sport setting: A confirmatory factor analysis. *Research Quarterly for Exercise and Sport*, 60, 48-58.
- Mc Elroy, M.A., & Kirkendall, D.R.(1980).*Research Quarterly for Exercise and Sport*,51,(4),645-653
- Morris, L., Davis, D., & Hutchings, C.(1981).Cognitive and emotional components of anxiety: Literature review and revised worry emotionality scale. *Journal of educational Psychology*, 73, 541-545.
- Newton., M., & Duda, J.L. (1993). The relationship of task and ego orientation to

- performance cognitive content, affect, and attributions in bowling. *Journal of Sport Behavior*, 16, 209-220.
- Newton, M., & Duda, J.L. (1999). The interaction of motivational climate, dispositional goal orientations, and perceived ability in predicting indices of motivation. *International Journal of Sport Psychology*, 30, 63-82.
- Ntoumanis, N., & Biddle, S.J.H. (1999). A review of motivational climate in physical activity. *Journal of Sport Sciences*, 17 (8), 643-665
- Omundssen, Y., & Vaglum, P. (1991). The influence of low perceived soccer and social competence on later drop out from soccer. A prospective study of young boys. *Scandinavian Journal of Medicine and Science in Sports*, 1, 180-188.
- Παπαϊωάννου, Α., Κουρτεσοπούλου, Α., & Κωνσταντακάτου, Β. (2005). Εσωτερική Παρακίνηση και Στόχοι Επίτευξης Αθλητών Αναρρίχησης. *Αναζητήσεις στη Φυσική Αγωγή & τον Αθλητισμό*, 3 (1), 13 – 21.
- Πετράκη, Χ., Δέρρη, Β., Γκαϊντατζής, Σ., & Αγγελούσης, Ν. (2006). Σχέση Φυσικής Δραστηριότητας Γονέων και Παιδιών σε Αστικές Περιοχές της Βόρειας Ελλάδας. *Αναζητήσεις στη Φυσική Αγωγή & τον Αθλητισμό*, 4 (1), 1 – 10.
- Power, T.G., & Woolger, C. (1994). Parenting practices and age group swimming: A correlation study. *Research Quarterly for Exercise and Sport*, 65, 59-66.
- Richer, S.F., & Vallerand, R.J. (1998). Construction and validation of the perceived relatedness scale (ESAS). *European Review of Applied Psychology*, 48, 129–137.
- Ryan, R.M. (1982). Control and information in the interpersonal sphere: An extension of cognitive evaluation theory. *Journal of Personality and Social Psychology*, 43, 450-461.

- Ryan, R.M., & Deci, E.L. (2000). Self-determination theory and the facilitation of intrinsic motivation, social development, and well being. *American Psychologist*, 55, 68-78.
- Ryan, R.M., Frederick, C.M., Lepes, D., Rudio, N., & Sheldon, K.M. (1997). Intrinsic motivation and exercise adherence. *International Journal of Sport Psychology*, 28, 335-354.
- Sallis, J., & McKenzie, T. (1991). Physical education's role in public health. *Research Quarterly for Exercise and Sport*, 62(2), 124-137.
- Sarason, I. G., Pierce, G. R., & Sarason, B. R. (1996). Domains of cognitive interference. In I. G. Sarason, G. R. Pierce, & B. R. Sarason (Eds.), *Cognitive Interference: Theories, Methods, and Findings* (pp. 139-152). Mahwah, New Jersey: Lawrence Erlbaum Associates.
- Scanlan, T., & Lewthwaite, R. (1984). Social psychological aspects of competition for Male youth sport participants: I. Predictors of competitive stress. *Journal of Sport Psychology*, 6, 208-226.
- Simon, J. A., & Martens, R. (1979). Children's anxiety in sport and nonsport evaluative activities. *Journal of Sport Psychology*, 1, 160-169.
- Shields, D., & Bredemeier, B. (1995). Character development and physical activity. Champaign, IL: Human Kinetics.
- Smith, R. E., Cumming, S. P., & Smoll, F. L. (2006). Factorial integrity of the Sport Anxiety Scale: A methodological note and revised scoring recommendations. *Journal of Sport and Exercise Psychology*, 28, 109-112.
- Standage, M., Duda J.L, Ntoumanis, N. (2005). A test of self-determination theory in school physical education. *British Journal of Educational Psychology* 75, 411-433.

- Stein, G. L., Raedeke, T. D. & Glenn, S. D. (1999). Children's perceptions of parent Sport Involvement: It's not how much, but to what degree that's important. *Journal of Sport Behavior*, 22, 591- 601.
- Swain, A. B., & Harwood, C. G. (1996). Antecedents of state goals in age-group swimmers: An interactionist perspective. *Journal of Sports Sciences*, 14, 111-124.
- Tannehill, D., & Zakrajsek, D.(1993). Student attitudes towards physical education: A multicultural study. *Journal of Teaching in Physical Education*, 13, 78-84.
- Thatcher, J., Thatcher, R., & Dorling, D. (2004). Genderdifferences in the pre-competition temporal patterning of anxiety and hormonal responses. *Journal of Sports Medicineand Physical Fitness*, 44, 300–308.
- Trost, S.G., Sallis, J.F., Pate, R.R., Freedson, P.S., Taylor, W.C., & Dowda, M. (2003). Evaluating a model of parental influence on youth physical activity. *American Journal of Preventive Medicine*, 25, 277-282.
- Τσιλιμιγκουνάκη, Ε.,Γούργουλης,Β., Μπεμπέτσος, Ε.,& Αντωνίου, Π.(2009). Ο ρόλος του φύλου των γονέων στην διαμόρφωση των προσδοκιών τους προς τους προπονητές και της εμπλοκής τους στην παρακινητική διαδικασία νεαρών αθλητών κολύμβησης. *Φυσική Αγωγή και Αθλητισμός*, 29(4), 344-356.
- Vallerand, R. (1997). Toward a hierarchical model of intrinsic and extrinsic motivation. *Advances in Experimental Social Psychology*, 29, 271-360.
- Van Yperen, N. W. (1998).Being a Sportparent: Buffering the effect of your talented child's poor performance on his or her subjective well-being-International. *Journal of sport Psychology*, 29, 45-46.
- Van-Yperen, N. W., & Duda, J. L. (1999). Goal orientations, beliefs about success,

- and performance improvement among young elite Dutch soccer players. *Scandinavian Journal of Medicine & Science in Sports*, 9, 358-364.
- Vazsonyi A.T., Pickering L.E., Belliston L.M., Hessing D., & Junger, M. (2002). Routine activities and deviant behaviors: American, Dutch, Hungarian, and Swiss Youth. *Journal of Quantitative Criminology*, 18, 397-422
- Walling, M.D., Duda, J.L., & Chi, L. (1993). The perceived motivational climate in sport questionnaire: construct and predictive validity. *Journal of Sport and Exercise Psychology*, 15, 172-183.
- Weinberg, R. S., & Gould, D. (1995). *Foundations of sport and exercise psychology*. Champaign, IL: *Human Kinetics*.
- White, S.A., & Duda, J.L. (1994). The relationship of gender level of sport involvement, and participation motivation to task and ego orientation. *International Journal of Sport Psychology*, 25, 4-18.
- Wine, J. D. (1971). Test anxiety and direction of attention. *Psychological Bulletin*, 76, 92-104
- Wuerth, S., Lee, M. J., & Alfermann, D. (2003). Parental involvement and athletes' career in youth sport. *Psychology of Sport and Exercise*, 5, 21-33.
- Wylleman, P., DeKnop, P., Ewing, M. E., & Cumming, S. P. (2000). Transitions in youth sport: A developmental perspective on parental involvement. In D. Lavallee, & P. Wylleman (Eds.), *Career transitions in sport: International perspectives* (pp. 143-160). Morgantown, WV: Fitness Information Technology.
- Yang, X., Telama, R., & Laakso, L. (1996). Parents' physical activity,

socioeconomic status and education as predictors of physical activity and sport among children and youths a 12year follow-up study. *International Review for the Sociology of Sport*, 31, 273-289.

ΠΑΡΑΡΤΗΜΑΤΑ

Παράρτημα Α

ΕΝΤΥΠΟ ΣΥΝΕΝΑΙΣΗΣ-ΕΝΣΤΑΣΗΣ

Τίτλος Ερευνητικής Εργασίας: Εμπλοκή Γονέων και Ψυχολογία Νεαρών Αθλητών Στίβου.
Επιστημονική Υπεύθυνη: Στυλιανή Χρόνη, Επίκουρη Καθηγήτρια, ΤΕΦΑΑ, Πανεπιστήμιο Θεσσαλίας
Ερευνήτρια: Καραγιάννη Φανή (email:karafani@yahoo.gr., τηλ.6977219031)

1. Σκοπός της ερευνητικής εργασίας

Σκοπός της έρευνας είναι να εξετάσει τον τρόπο με τον οποίο οι νεαροί αθλητές/τριες του κλασσικού αθλητισμού (12-19 ετών) αντιλαμβάνονται και επιθυμούν τη γονεϊκή εμπλοκή.

2. Διαδικασία

Θα διεξαχθούν δύο συναντήσεις με τους αθλητές/τριες, όπου στην πρώτη συνάντηση θα τους δοθεί η συγκεκριμένη φόρμα συναίνεσης την οποία θα σας παραδώσουν προς ενημέρωση και συναίνεσή σας. Στη δεύτερη συνάντηση θα συλλεχθούν οι υπογεγραμμένες φόρμες των γονέων που συναινούν στη συμμετοχή των παιδιών τους στην έρευνα και στη συνέχεια θα δοθούν τα ερωτηματολόγια από την ερευνήτρια σε όσους αθλητές/τριες έχουν έγκριση γονέα. Οι αθλητές/τριες θα συμπληρώσουν ένα ερωτηματολόγιο, η συμπλήρωση του οποίου θα διαρκέσει περίπου 30 λεπτά. Τα ερωτηματολόγια θα συμπληρωθούν από τους αθλητές/τριες πριν την προπόνηση, ενώ κανένας υπεύθυνος/η του σωματείου ή προπονητής/τρια δε θα είναι παρών/ούσα κατά τη συμπλήρωση. Η ερευνήτρια θα είναι παρούσα καθ' όλη τη διάρκεια συμπλήρωσης τους για να απαντήσει σε ό,τι ερωτήσεις ή ανησυχίες μπορεί να έχει το κάθε παιδί.

3. Κίνδυνοι και ενοχλήσεις

Δεν υπάρχει κανένας κίνδυνος κατά τη συμπλήρωση των ερωτηματολογίων. Εάν κάποια από τις ερωτήσεις κάνει το παιδί να νιώσει άβολα, μπορεί να σταματήσει, να διακόψει τη συμμετοχή.

4. Προσδοκώμενες ωφέλειες

Οι πληροφορίες που θα συλλεχθούν θα μας βοηθήσουν να γνωρίσουμε καλύτερα το βαθμό που εμπλέκονται οι γονείς στην αθλητική ζωή των παιδιών τους σε συνάρτηση με τις επιθυμίες των παιδιών. Με τα στοιχεία αυτά προσδοκούμε να κατανοήσουμε συμπεριφορές γονέων που έχουν θετική επίδραση. Η αξιολόγηση της γονεϊκής συμπεριφοράς από την οπτική των αθλητών/τριών μπορεί να συμβάλει στην ανάπτυξη πιο εποικοδομητικής συμμετοχής των γονέων στη αθλητική ζωή των παιδιών.

5. Δημοσίευση δεδομένων – αποτελεσμάτων

Η συμμετοχή του παιδιού σας στην έρευνα συνεπάγεται ότι συμφωνείτε με τη μελλοντική δημοσίευση των αποτελεσμάτων της, με την προϋπόθεση ότι οι πληροφορίες θα είναι ανώνυμες και δε θα αποκαλυφθούν τα ονόματα των συμμετεχόντων. Τα δεδομένα που θα συγκεντρωθούν θα κωδικοποιηθούν με αριθμό, ώστε το όνομα του παιδιού δε θα φαίνεται πουθενά.

6. Πληροφορίες

Αν έχετε κάποια αμφιβολία ή ερώτηση για την έρευνα παρακαλώ πολύ επικοινωνήστε μαζί μας.

7. Ελευθερία ένστασης

Αν συναινείτε να συμμετέχει το παιδί σας στην έρευνα, παρακαλώ υπογράψετε παρακάτω βοηθώντας κατά αυτό τον τρόπο να διασφαλιστεί η καλύτερη και ομαλή διεξαγωγή της έρευνας.

8. Δήλωση συναίνεσης

**Διάβασα τη φόρμα αυτή και κατανόησα το σκοπό και σχεδιασμό της έρευνας.
ΣΥΝΑΙΝΩ το παιδί μου να λάβει μέρος σε αυτή την έρευνα.**

Ημερομηνία: __/__/__

Όνοματεπώνυμο και
υπογραφή γονέα

Υπογραφή ερευνητή

Όνοματεπώνυμο και
υπογραφή παρατηρητή

Παράρτημα Β

ΕΡΩΤΗΜΑΤΟΛΟΓΙΑ

ΕΜΠΕΙΡΙΕΣ ΑΓΟΡΙΩΝ ΚΑΙ ΚΟΡΙΤΣΙΩΝ ΣΤΟ ΣΤΙΒΟ

Σε παρακαλώ να συμπληρώσεις με ειλικρίνεια τις ερωτήσεις που ακολουθούν. Ρωτώ να μάθω για τις εμπειρίες σου στο στίβο. Μη γράψεις πουθενά το όνομά σου και να ξέρεις πως μόνο εγώ θα διαβάσω τις απαντήσεις που έδωσες. Δεν υπάρχουν σωστές ή λάθος απαντήσεις οπότε γράψε αυτό που πιστεύεις και αυτό που πραγματικά συμβαίνει! Αν δεν καταλαβαίνεις κάποια ερώτηση, ρωτήσέ με. Σ'ευχαριστώ πολύ για το χρόνο σου.

Φανή Καραγιάννη

Είσαι αγόρι ή κορίτσι; Υπογράμμισε το σωστό.	Αγόρι	Κορίτσι
Πού γεννήθηκες και πότε;	Γεννήθηκα στο/στη..... (πόλη ή χωριό) στις(ημερομηνία)/.....(μήνα)/.....(έτος)	
Ποιο από τα παρακάτω θα περιέγραφε καλύτερα την εθνικότητά σου; Υπογράμμισε το σωστό.	<ul style="list-style-type: none"> • Έλληνας • Αλβανός • Σέρβος • Βούλγαρος • Ρουμάνος • Άλλης Βαλκανικής 	<ul style="list-style-type: none"> • Ρομά • Ρώσος • Βρετανός • Πακιστανός • Μπαγκλαντές • Ινδός • Κινέζος • Λευκός και Ασιάτης • Μαύρος Αφρικής • Μαύρος Καραϊβικής • Λευκός και Μαύρος Αφρικανός • Λευκός και Μαύρος Καραϊβικής • Άλλης Ανατολικής Ευρώπης • Άλλης λευκής φυλής • Άλλης Ασιατικής φυλής • Άλλης μαύρης φυλής • Άλλης μεικτής φυλής • Άλλης φυλής
Πόσο καιρό ασχολείσαι με το στίβο;	Προπονούμαι στο στίβο μήνες/χρόνια	
Έχεις εμπειρία σε άλλα αθλήματα;	Ναι ή Όχι (Υπογράμμισε το σωστό) Ασχολήθηκα με τογια μήνες/χρόνια	
Σε ποιά τάξη πηγαίνεις στο σχολείο;	☐ Α' Γυμνασίου ☐ Γ' Γυμνασίου ☐ Β' Λυκείου	☐ Β' Γυμνασίου ☐ Α' Λυκείου ☐ Γ' Λυκείου
Σε ποιά αγώνισμα του στίβου συμμετέχεις;	☐ Δρόμους ☐ Άλματα ☐ Ρίψεις	

Παίρνεις μέρος σε αγώνες στίβου;	Ναι ή Όχι (Υπογράμμισε το σωστό) Άρχισα να αγωνίζομαι στο στίβο πριν μήνες/χρόνια	
Σε ποιούς αγώνες είχες την καλύτερη διάκριση μέχρι τώρα; Υπογράμμισε το σωστόΔιασυλλογικοίΜεσογειακοίΕυρωπαϊκό ΠρωτάθλημαΠανελλήνιο ΠρωτάθλημαΒαλκανικοίΕυρωπαϊκά Meetings
Ποιός από τους γονείς σου εμπλέκεται περισσότερο στην προπόνηση; Υπογράμμισε το σωστό	Πατέρας	Μητέρα
Σε ποιά κατηγορία αγωνίζεσαι; Υπογράμμισε το σωστό	Παμπαίδες-Παγκορασίδες Β Παίδες- Κορασίδες	Παμπαίδες-Παγκορασίδες Α Εφήβων-Νεανίδων

Ερωτηματολόγιο Α

Ερωτηματολόγιο Εσωτερικών Κινήτρων
 (Ryan, 1982; McAuley et al., 1989; Γούδας & Παπαχαρίσης, 2005)
 Υποκλίμακες ευχαρίστησης - ενδιαφέρον και αντιλαμβανόμενης ικανότητας

ΟΔΗΓΙΕΣ: Για κάθε πρόταση κύκλωσε, ανάλογα με το πόσο διαφωνείς ή συμφωνείς, έναν από τους αριθμούς που σημαίνουν:

- 1 = Διαφωνώ απόλυτα
 2 = Διαφωνώ
 3 = Ούτε συμφωνώ ούτε διαφωνώ
 4 = Συμφωνώ
 5 = Συμφωνώ Απόλυτα

Απάντησε βάζοντας σε κύκλο την επιλογή που σε εκφράζει περισσότερο						
		Διαφωνώ απόλυτα	Διαφωνώ	Ούτε συμφωνώ, ούτε διαφωνώ	Συμφωνώ	Συμφωνώ απόλυτα
1.	Η προπόνηση του στίβου μου αρέσει πάρα πολύ	1	2	3	4	5
2.	Νομίζω ότι τα καταφέρνω καλά στις προπονήσεις	1	2	3	4	5
3.	Οι προπονήσεις είναι ευχάριστες	1	2	3	4	5
4.	Θα έλεγα ότι οι προπονήσεις είναι πολύ ενδιαφέρουσες	1	2	3	4	5
5.	Είμαι ικανοποιημένος με την απόδοση μου στις προπονήσεις	1	2	3	4	5
6.	Δεν τα καταφέρνω πολύ καλά στις προπονήσεις	1	2	3	4	5
7.	Όταν κάνω προπόνηση σκέφτομαι πόσο πολύ μου αρέσει	1	2	3	4	5
8.	Νομίζω ότι τα πάω καλά στις προπονήσεις	1	2	3	4	5
9.	Οι προπονήσεις είναι μια ενδιαφέρουσα εμπειρία	1	2	3	4	5
10.	Τις περισσότερες φορές μπορώ και ανταποκρίνομαι στις απαιτήσεις των προπονήσεων	1	2	3	4	5

Ερωτηματολόγιο Β**Ερωτηματολόγιο Κλίμακας Αυτονομίας
(Standage, Duda & Ntoumanis, 2005)
Υποκλίμακα Αυτονομίας**

Απάντησε βάζοντας σε κύκλο την επιλογή που σε εκφράζει περισσότερο						
		Διαφωνώ απόλυτα	Διαφωνώ	Ούτε συμφωνώ, ούτε διαφωνώ	Συμφωνώ	Συμφωνώ απόλυτα
1.	Αποφασίζω σε ποιες ασκήσεις θέλω να εξασκηθώ	1	2	3	4	5
2.	Έχω γνώμη σχετικά με το ποιες δεξιότητες θέλω να εξασκήσω στο στίβο	1	2	3	4	5
3.	Ήταν επιλογή μου να κάνω στίβο	1	2	3	4	5
4.	Νιώθω ελεύθερος να κάνω κάποια πράγματα με το δικό μου τρόπο	1	2	3	4	5
5.	Έχω κάποιες επιλογές για ό,τι κάνω	1	2	3	4	5

Ερωτηματολόγιο Γ

Ερωτηματολόγιο Κλίμακας Κοινωνική Συσχέτισης
(Richer και Vallerand,1998)

Υποκλίμακα Κοινωνική Συσχέτισης

Απάντησε βάζοντας σε κύκλο την επιλογή που σε εκφράζει περισσότερο						
		Διαφωνώ απόλυτα	Διαφωνώ	Ούτε συμφωνώ, ούτε διαφωνώ	Συμφωνώ	Συμφωνώ απόλυτα
1.	Αισθάνομαι ότι οι άνθρωποι με υποστήριζαν	1	2	3	4	5
2.	Αισθάνομαι ότι οι άνθρωποι με καταλάβαιναν	1	2	3	4	5
3.	Αισθάνομαι ότι οι άνθρωποι ακούν την άποψή μου	1	2	3	4	5
4.	Αισθάνομαι ότι οι άνθρωποι μου δίνουν αξία	1	2	3	4	5

Ερωτηματολόγιο Δ

Ερωτηματολόγιο Κλίμακας Αθλητικού Άγχους
(Smith et al., 2006)
Υποκλίμακα ανησυχίας

<p>Πολλοί αθλητές/τριες αισθάνονται ένταση ή εκνευρίζονται πριν ή κατά τη διάρκεια των αγώνων. Αυτό συμβαίνει ακόμα και άλλους επαγγελματίες αθλητές. Παρακαλώ διάβασε κάθε ερώτηση. Κατόπιν, κύκλωσε τον αριθμό που εκφράζει το <u>πώς αισθανόσουν συνήθως πριν ή κατά τη διάρκεια, που συμμετείχες σε αγώνες στο στίβο</u>. Σε παρακαλώ πολύ να είσαι όσο το δυνατόν πιο ειλικρινής μπορείς.</p>					
Πριν ή κατά τη διάρκεια που αγωνιζόσουν...	Διαφωνώ Απόλυτα	Διαφωνώ	Ούτε Συμφωνώ Ούτε Διαφωνώ	Συμφωνώ	Συμφωνώ Απόλυτα
1. Φοβόμουν ότι δεν θα αγωνιζόμουν καλά	1	2	3	4	5
2. Φοβόμουν ότι θα απογοήτωνα κάποιους άλλους	1	2	3	4	5
3. Φοβόμουν ότι δεν θα αγωνιζόμουν όσο καλύτερα μπορούσα	1	2	3	4	5
4. Φοβόμουν ότι θα αγωνιζόμουν άσχημα	1	2	3	4	5
5. Φοβόμουν ότι θα τα πήγαινα χάλια κατά τη διάρκεια του αγώνα	1	2	3	4	5

Ερωτηματολόγιο Ε

Ερωτηματολόγιο Γονεϊκής Εμπλοκής
(Lee & Mc Lean, 1997; Λαζοπούλου, 2007, Κουάλη 2013)
Υποκλίμακες αντιλαμβανόμενης και επιθυμητής γονεϊκής εμπλοκής

Τα παρακάτω θέματα αφορούν στον τρόπο με τον οποίο συμμετέχουν οι γονείς σου στην αθλητική σου ζωή. Δεν υπάρχουν σωστές και λάθος απαντήσεις, οπότε επέλεξε αυτή που εκφράζει καλύτερα εσένα.

Απάντησε βάζοντας σε κύκλο την επιλογή που σε εκφράζει περισσότερο					
Πόσο συχνά...	Ποτέ	Σπάνια	Συχνά	Πολύ συχνά	Συνεχώς
1. ...μετά από έναν αγώνα οι γονείς σου, σου λένε τι πιστεύουν ότι πρέπει να βελτιώσεις;	1	2	3	4	5
2. ...κατά την προπόνηση οι γονείς σου, σου κάνουν νοήματα για το τι πρέπει να κάνεις;	1	2	3	4	5
3. ... μετά από τον αγώνα οι γονείς σου σε επαινούν για την καλή προσπάθεια;	1	2	3	4	5
4. ...οι γονείς σου συζητούν την πρόδοό σου με τον/την προπονητή/τρια σου;	1	2	3	4	5
5. ...οι γονείς σου αλλάζουν το δικό τους πρόγραμμα για να μπορείς να προπονηθείς ή να πηγαίνεις σε αγώνες;	1	2	3	4	5
6. ...οι γονείς σου σε ενθαρρύνουν να τους μιλάς για τα προβλήματα ή τις ανησυχίες που μπορεί να έχεις στο άθλημά σου;	1	2	3	4	5
7. ...οι γονείς σου δείχνουν να καταλαβαίνουν πώς νοιώθεις για το άθλημά σου;	1	2	3	4	5
8. ...μετά από έναν «άσχημο» αγώνα σου επισημαίνουν οι γονείς σου τα σημεία στα οποία πιστεύουν ότι έκανες λάθος;	1	2	3	4	5
9. ...σου λένε οι γονείς σου πώς πιστεύουν ότι μπορείς να βελτιώσεις την τεχνική σου;	1	2	3	4	5
10. ...πριν από έναν αγώνα σου λένε οι γονείς σου πώς να αγωνιστείς;	1	2	3	4	5

Πόσο συχνά...	Ποτέ	Σπάνια	Συχνά	Πολύ συχνά	Συνεχώς
11. ...οι γονείς σου έχουν ενεργό ρόλο στο σύλλογο που αθλείσαι;	1	2	3	4	5
12. ...πριν από έναν αγώνα οι γονείς σου, σου τονίζουν συγκεκριμένα σημεία στα οποία πρέπει να δουλέψεις για να τα πας καλά;	1	2	3	4	5
13. ...μετά από έναν αγώνα οι γονείς σου σε συγχαίρουν για τη θέση που πήρες;	1	2	3	4	5
14. ...οι γονείς σου είναι εθελοντές σε αγώνες και εκδηλώσεις;	1	2	3	4	5

ΠΡΟΣΟΧΗ, τα παρακάτω θέματα αφορούν στον τρόπο με τον οποίο εσύ θα ήθελες να συμμετέχουν οι γονείς σου στην αθλητική σου ζωή. Δεν υπάρχουν σωστές και λάθος απαντήσεις, επέλεξε αυτή που εκφράζει καλύτερα εσένα.

Απάντησε βάζοντας σε κύκλο την επιλογή που σε εκφράζει περισσότερο					
Πόσο θα ήθελες εσύ...	Ποτέ	Σπάνια	Συχνά	Πολύ συχνά	Συνεχώς
1. ...κατά την προπόνηση οι γονείς σου, να σου κάνουν νοήματα για το τι πρέπει να κάνεις;	1	2	3	4	5
2. ... μετά από τον αγώνα οι γονείς σου να σε επαινούν για την καλή προσπάθεια;	1	2	3	4	5
3. ...οι γονείς σου να συζητούν την πρόδό σου με τον/την προπονητή/τρια σου;	1	2	3	4	5
4. ...οι γονείς σου να αλλάζουν το δικό τους πρόγραμμα για να μπορείς να προπονήσεις ή να πηγαίνεις σε αγώνες;	1	2	3	4	5
5. ...οι γονείς σου να σε ενθαρρύνουν να τους μιλάς για τα προβλήματα ή τις ανησυχίες που μπορεί να έχεις στο άθλημά σου;	1	2	3	4	5
6. ...οι γονείς σου να δείχνουν ότι καταλαβαίνουν πώς νοιώθεις για το άθλημά σου;	1	2	3	4	5
7. ...μετά από έναν «άσχημο» αγώνα να σου επισημαίνουν οι γονείς σου τα σημεία στα οποία πιστεύουν ότι έκανες λάθος;	1	2	3	4	5
8. ...πριν από έναν αγώνα να σου λένε οι γονείς σου πώς να αγωνιστείς;	1	2	3	4	5
9. ...οι γονείς σου να έχουν ενεργό ρόλο στο σύλλογο που αθλείσαι;	1	2	3	4	5
10. ...πριν από έναν αγώνα οι γονείς σου, να σου τονίζουν συγκεκριμένα σημεία στα οποία πρέπει να δουλές για να τα πας καλά;	1	2	3	4	5
11. ...μετά από έναν αγώνα οι γονείς σου να σε συχαίρουν για τη θέση που πήρες;	1	2	3	4	5
12. ...οι γονείς σου να είναι εθελοντές σε αγώνες και εκδηλώσεις;	1	2	3	4	5

Υπεύθυνη Δήλωση

Η κάτωθι υπογεγραμμένη **Φανή Καραγιάννη** (ΑΕΜ: 2110), μεταπτυχιακή φοιτήτρια του Προγράμματος Μεταπτυχιακών Σπουδών «Άσκηση και Υγεία» του Τμήματος Επιστήμης Φυσικής Αγωγής και Αθλητισμού του Πανεπιστημίου Θεσσαλίας δηλώνω υπεύθυνα ότι αποδέχομαι τους παρακάτω όρους που αφορούν:

(α) στα πνευματικά δικαιώματα της Μεταπτυχιακής Διπλωματικής Εργασίας (ΜΔΕ) μου με τίτλο: «**Εμπλοκή Γονέων και Ψυχολογία Νεαρών Αθλητών Στίβου**»

(β) στη διαχείριση των ερευνητικών δεδομένων που θα συλλέξω στην πορεία εκπόνησής της:

1. Τα πνευματικά δικαιώματα του τόμου της μεταπτυχιακής διατριβής που θα προκύψει θα ανήκουν σε μένα. Θα ακολουθήσω τις οδηγίες συγγραφής, εκτύπωσης και κατάθεσης αντιτύπων της διατριβής στα ανάλογα αποθετήρια (σε έντυπη ή/και σε ηλεκτρονική μορφή).
2. Η διαχείριση των δεδομένων της διατριβής ανήκει από κοινού σε εμένα και στον/στην πρώτο επιβλέποντα - ουσιαστικά καθηγητή - τριάδας.
3. Οποιαδήποτε επιστημονική δημοσίευση ή ανακοίνωση (αναρτημένη ή προφορική), ή αναφορά που προέρχεται από το υλικό/δεδομένα της εργασίας αυτής θα γίνεται με συγγραφείς εμένα τον ίδιο, τον/την κύριο-α επιβλέποντα -ουσιαστικά ή και άλλους ερευνητές (όπως πχ μέλους -ών της τριμελούς συμβουλευτικής επιτροπής), ανάλογα με τη συμβολή τους στην έρευνα ή στη συγγραφή των ερευνητικών εργασιών.
4. Η σειρά των ονομάτων στις επιστημονικές δημοσιεύσεις ή επιστημονικές ανακοινώσεις θα αποφασίζεται από κοινού από εμένα και τον/την κύριο -α επιβλέποντα -ουσιαστικά της εργασίας, πριν αρχίσει η εκπόνησή της. Η απόφαση αυτή θα πιστοποιηθεί εγγράφως μεταξύ εμού και του/της κ. επιβλέποντα -ουσιαστικά.

Τέλος, δηλώνω ότι γνωρίζω τους κανόνες περί λογοκλοπής και πνευματικής ιδιοκτησίας και ότι θα τους τηρώ απαρέγκλιτα καθ' όλη τη διάρκεια της φοίτησης και κάλυψης των εκπαιδευτικών υποχρεώσεων που προκύπτουν από το ΠΜΣ/τμήμα, αλλά και των διαδικασιών δημοσίευσης που θα προκύψουν μετά την ολοκλήρωση των σπουδών μου.

25-06-2013

Η δηλούσα

Καραγιάννη Φανή